

NARODNE NOVINE

S L U Ź B E N I L I S T R E P U B L I K E H R V A T S K E

GODIŠTE CLXXXVIII, BROJ 8, ZAGREB, 23. SIJEČNJA 2026. ISSN 0027-7932

S A D R Ź A J

STRANICA

57	Odluka o smjernici 21.: Pojediniosti u vezi s ugovaranjem i obavljanjem zakonske revizije s više revizorskih društava kod subjekata od javnog interesa	1
58	Odluka o naknadi za razvoj društva Sisački vodo- vod d.o.o.	21
59	Odluka o naknadi za razvoj trgovačkog društva Moslavina d.o.o.	21
60	Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-3005/2024 od 4. prosinca 2025.	23
61	Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-A-704/2023 od 16. prosinca 2025.	27

HRVATSKA REVIZORSKA KOMORA

57

Na temelju članka 43. stavka 6., članka 101. stavka 1. točke 10. i članka 108. stavka 1. točke 3. Zakona o reviziji (»Narodne novine«, broj 127/17, 27/24, 85/24 i 145/24) i članka 17. točke 10. Statuta Hrvatske revizorske komore (»Narodne novine«, broj 77/24), Upravno vijeće Hrvatske revizorske komore je na sjednici održanoj 10. prosinca 2025. donijelo

ODLUKU

O SMJERNICI 21.: POJEDINOSTI U VEZI S UGOVARANJEM I OBAVLJANJEM ZAKONSKE REVIZIJE S VIŠE REVIZORSKIH DRUŠTAVA KOD SUBJEKATA OD JAVNOG INTERESA

I.

Zakon o reviziji (»Narodne novine«, broj 127/17, 27/24, 85/24 i 145/24, dalje: Zakon) člankom 43. obvezuje dio subjekata od javnog interesa na ugovaranje zakonske revizije s najmanje dva međusobno neovisna revizorska društva (dalje: zajednička revizija).

Hrvatska revizorska komora, sukladno članku 43. stavku 6. Zakona, propisuje smjernicom pojedinosti oko ugovaranja i obavljanja zajedničke revizije. Upravno vijeće Hrvatske revizorske komore na sjednici održanoj 5. rujna 2025. usvojilo je Smjernicu 21.: Pojediniosti u vezi s ugovaranjem i obavljanjem zakonske revizije s više revizorskih društava kod subjekata od javnog interesa (dalje: Smjernica 21.), na koju je Ministarstvo financija izdalo prethodnu suglasnost 3. prosinca 2025. (klasa: 450-01/25-01/215, urbroj 513-11-25-5).

II.

Smjernicu 21. primjenjuju subjekti od javnog interesa koji su obvezni ugovoriti zajedničku reviziju i revizorska društva koja su imenovana i ugovorila obavljanje zajedničke revizije, sukladno odredbama članka 43. Zakona.

III.

Smjernica 21. objavljuje se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu osmoga dana od dana objave.

Klasa: 011-01/25-01/1

Urbroj: 251-442-01-25-01

Zagreb, 10. prosinca 2025.

Predsjednik

Hrvatske revizorske komore

Berislav Horvat, v. r.

SMJERNICA 21: POJEDINOSTI U VEZI S UGOVARANJEM I OBAVLJANJEM ZAKONSKE REVIZIJE S VIŠE REVIZORSKIH DRUŠTAVA KOD SUBJEKATA OD JAVNOG INTERESA

POLAZNA OSNOVA

1. Ciljevi i okolnosti u kojima nastaje obveza zajedničke revizije

U skladu s Međunarodnim revizijskim standardom 200, *Opći ciljevi neovisnog revizora i obavljanje revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima*, cilj Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća jest da se kroz imenovanje više od jednog revizorskog društva od strane subjekata od javnog interesa pojača profesionalnu skeptičnost i pomogne povećanju kvalitete revizije. Također, ova mjera ima za cilj, zajedno s prisutnošću manjih revizorskih društava na revizorskom tržištu olakšati razvoj kapaciteta takvih društava, čime bi proširila izbor revizorskih društava za subjekte od javnog interesa.

Zakon o reviziji (»Narodne novine«, br. 127/17, 27/24, 85/24 i 145/24, dalje: Zakon o reviziji) prihvatio je ovu mjeru te člankom 43. obvezao dio subjekata od javnog interesa na ugovaranje zakonske revizije s najmanje dva međusobno neovisna revizorska društva (dalje: zajednička revizija).

Hrvatska revizorska komora sukladno članku 43. stavku 6. Zakona o reviziji propisuje pojedinosti oko ugovaranja i obavljanja zakonske revizije s više revizorskih društava kod subjekata od javnog interesa.

Ova Smjernica obuhvaća pojedinosti u vezi:

- ugovaranja zajedničke revizije
- obavljanja zajedničke revizije.

Na obavljanje zajedničke revizije primjenjuju se Zakon o reviziji, Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda kontrole kvalitete, revidiranja, uvida, ostalih usluga s izražavanjem uvjerenja i povezanih usluga (»Narodne novine«, br. 61/24), Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda kontrole kvalitete, revidiranja, uvida, ostalih usluga s izražavanjem uvjerenja i povezanih usluga (izdanje 2020., dio II.) (»Narodne novine«, br. 91/24), Odluka o objavljivanju Međunarodnog revizijskog standarda 600 (izmijenjen), *Posebna razmatranja – revizija financijskih izvještaja grupe (uključujući rad revizora komponenti)* (»Narodne novine«, br. 112/23), Odluka o objavljivanju priručnika s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (s Međunarodnim standardima neovisnosti) koji je izdao Odbor za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA) (»Narodne novine«, br. 11/23 i 68/25) (dalje: Kodeks etike za profesionalne računovođe) kao i svi ostali relevantni zakonski propisi i profesionalni standardi koji se primjenjuju na provođenje zakonskih revizija.

UGOVARANJE ZAJEDNIČKE REVIZIJE

1. Proces pripreme ponude i odabira revizorskog društva

Odnos između revizora i subjekta revizije je složen i u mnogim aspektima nadilazi odnos kupca i prodavatelja. Iako su pojedini subjekti obveznici zajedničke revizije također i obveznici primjene zakona kojim se uređuje javna nabava, u procesu odabira revizorskih društava za zajedničku reviziju potrebno je uzeti u obzir specifičnost odnosa između revizora i subjekta revizije, koji ima daleko širi značaj i cilj mu je osigurati zaštitu javnog interesa kroz:

- povećanje vjerodostojnosti financijskih izvještaja
- pružanje veće sigurnosti investitorima, dobavljačima, kupcima, kreditorima, zaposlenicima, regulatorima, nadzornicima i ostalim dionicima.

Stoga, u fokusu izbora revizora za zajedničku reviziju trebaju biti kvaliteta i dodana vrijednost zajedničke revizije za subjekta revizije i sve dionike, te potreba za uspostavljanjem odgovarajuće interakcije među dionicima koja će poboljšati kvalitetu revizije.

Dodatno, subjekti koji su predmet zajedničke revizije zbog svoje veličine i očekivane kompleksnosti zahtijevaju složeniji pristup, pri čemu obavljanje zajedničke revizije od strane dva neovisna revizorska društva dodatno doprinosi toj kompleksnosti kroz zajednički rad na planiranju, procjeni rizika, koordinaciji konzultacija, međusobnom pregledu i rješavanju razlika u mišljenju.

Kako bi se osigurala kvaliteta izbora revizora subjekt zajedničke revizije slijediti će sljedeći hodogram aktivnosti u procesu ugovaranja s revizorskim društvima za obavljanje zajedničke revizije.

1. Priprema natječajne dokumentacije

Odluku o izboru pojedinačnih revizora donosi skupština subjekta revizije, koja zasebno imenuje dva revizorska društva koja će obavljati zajedničku reviziju. Shodno tome, u natječajnoj dokumentaciji je potrebno jasno naznačiti da svako revizorsko društvo daje zasebnu ponudu. Ponuda dana od strane zajednice ponuditelja ne može se smatrati neovisnom ponudom te se u procesu izbora za zajedničkog revizora s njome postupa kao s ponudom jednog od zajedničkih revizora.

Slijedeći ovo, u natječajnoj dokumentaciji se jasno naznačuje zahtjev da svaka ponuda pojedinog revizorskog društva za zajedničku reviziju, jasno prezentira planirane radne sate koje revizorsko društvo procjenjuje da je potrebno za obavljanje cjelokupnog angažmana ako ga obavlja samostalno, obujam ukupnog testiranja koje je spremno preuzeti te sati koji su mu potrebni za obavljanje zajedničke revizije u skladu s preuzetim volumenom posla, uvažavajući procjene iz točke 7. Raspodjela sati, kao i naknadu za preuzeti opseg posla. Detaljan prikaz očekivanih elemenata ponude s primjerom daje se u Prilogu I ove Smjernice.

Zbog složenosti procesa zajedničke revizije i dodatnih izazova koje sa sobom nosi promjena revizora, subjekti revizije imenovanje svakog od zajedničkih revizora upućuju se provesti u različitim godinama, uzimajući u obzir potrebne rotacije. Na taj način omogućava se kontinuitet barem jednog revizora na angažmanu te se smanjuje rizik istodobnog uvođenja dva nova revizora u složene revizijske procese, što pridonosi stabilnosti i kvaliteti zajedničke revizije.

Ako su posebnim propisima propisani dodatni zahtjevi koje revizorsko društvo mora zadovoljavati isti moraju biti obuhvaćeni u natječajnoj dokumentaciji.

2. Objava natječaja za imenovanje revizora

S obzirom na kompleksnost imenovanja te dogovora oko podjele posla, kao i potencijalne nemogućnosti dogovora oko rasporeda posla, proces odabira revizora trebao bi biti pravovremen i uključivati dovoljno vremena za sve faze procesa kao i vrijeme rezervirano za eventualno ponavljanje (dijela) procesa.

Revizijski odbor subjekta revizije priprema natječajnu dokumentaciju namijenjenu revizorskim društvima koja omogućuje razumijevanje poslovanja subjekta koji je predmet revizije, vrstu zakonske revizije (zajednička revizija) koju je potrebno provesti i kriterije za odabir revizora. Revizijski odbor proces pripreme natječaja i izbora revizorskog društva provodi samostalno, bez sudjelovanja uprave subjekta revizije, uz potrebnu administrativnu podršku tajnika revizijskog odbora, članova odjela interne revizije ili drugog administrativnog osoblja.

3. Preliminarna analiza i ocjena zaprimljenih ponuda

Preliminarnom analizom zaprimljenih ponuda revizijski odbor uz pomoć obrasca provjere minimalnih zakonskih zahtjeva prilikom odabira zajedničkog revizora (Prilog II ove Smjernice) utvrđuje ispunjavaju li svi ponuditelji zakonom propisane minimalne kriterije.

Kao jedan od zahtjeva, revizijski odbor subjekta zajedničke revizije razmatra, za sva revizorska društva ponuditelje, objavljene nalaze ili zaključke o provedenom nadzoru Ministarstva financija. Uz to obavezan je i pregled izvještaja o sustavu upravljanja kvalitetom sukladno MSUK 1, koje je sastavni dio Izvještaja o transparentnosti kao i razmatranje bilo kakve trenutne komunikacije vezano za ispravljanje nedostataka u sustavu upravljanja kvalitetom.

Revizorsko društvo dužno je demonstrirati subjektu revizije da ima dostatne resurse za obavljanje revizije sukladno MSUK 1.

4. Odabir revizorskih društava koja ulaze u širi izbor

Revizijski odbor, nakon pregleda ponuda i inicijalnog ocjenjivanja, odabire revizorska društva koja ulaze u širi izbor.

Revizijski odbor organizira sastanak i prezentaciju s predstavnicima revizorskih društava koja su ušla u širi izbor, kako bi stekao dovoljno saznanja temeljem kojih donosi odluku o odabiru revizorskih društava koja ulaze u užu izbor za imenovanje revizorskog društva. Sastanku, osim članova revizijskog odbora obavezno prisustvuje i glavni revizijski partner naveden u ponudi revizorskog društva, uz pratnju ključnih članova revizorskog tima prema izboru glavnog revizijskog partnera. Revizijski odbor mora osigurati jednaki tretman i vrijeme za prezentaciju svih potencijalnih revizorskih društava u širem izboru.

Kako bi se izbjeglo ugrožavanje kvalitete revizije i stvorili preduvjeti za odabir revizorskog društva s dostatnim kapacitetima, stručnim znanjima i resursima za izvršenje zajedničke revizije, ocjena zaprimljenih ponuda temelji se na načelu ekonomski najpovoljnije ponude (»vrijednost za novac«) a ne najniže cijene. Pri tome se razmatraju kriteriji ocjenjivanja koje utvrđuje revizijski odbor. Primjer kriterija ocjenjivanja i postupka ocjene prilikom odabira zajedničkog revizora daje se u Prilogu III ove Smjernice.

Utvrđeni kriteriji trebaju biti transparentni i dosljedno se primjenjivati za sva revizorska društva kako bi osigurali jednaku priliku za odabir revizora koji sudjeluju u izboru i omogućili vanjskim stranim (investitori, regulatori) ocjenu procesa izbora revizora.

5. Odabir revizorskih društava koja ulaze u užu izbor

Revizijski odbor nakon održanih sastanaka s predstavnicima revizorskih društava koja su ušla u širi izbor i ocjenjivanja kriterija za izbor bira jedno do tri revizorska društva koja ulaze u užu krug iz-

bora. Revizijski odbor takve kandidate upućuje na razgovor s postojećim revizorom ili, u slučaju izbora oba nova zajednička revizora, na međusobni razgovor o planiranom pristupu suradnji, raspodjeli poslova, te o kompetencijama, znanjima, iskustvu i ne postojanju konflikata ili prepreka neovisnosti. Pritom se potencijalni zajednički revizori trebaju međusobno usuglasiti oko raspodjele testiranja.

6. Prihvatanje suradnje između zajedničkih revizora

Nakon izbora u užu krug i međusobnih razgovora, slijedi međusobna analiza prihvatljivosti suradnje između potencijalnih zajedničkih revizora. Svako revizorsko društvo nakon stjecanja razumijevanja oko pristupa reviziji i kompetencija drugih potencijalnih revizora potvrđuje mogućnost ili ne mogućnost za prihvatanje angažmana zajedničke revizije sa svakim od kandidata, te eventualne promjene u pretpostavkama u smislu očekivanog volumena posla koji očekuje raditi direktno i/ili pregledom rada drugog zajedničkog revizora. Na kraju, novi revizor/i procjenjuje/u naknadu, a postojeći revizor može izvršiti korekcije procjene naknade zbog promjene rasporeda posla i dodatnih zadataka.

7. Preporuka Nadzornom odboru

Revizijski odbor nakon ocjenjivanja finalnih ponuda i potvrda o mogućnosti prihvatanja angažmana daje preporuku Nadzornom odboru za imenovanje revizorskog društva. Pri tome revizijski odbor u svojoj preporuci navodi najmanje tri revizorska društva i izražava svoje opravdano opredjeljenje za jednog od njih. U vrlo rijetkim slučajevima, kada se zbog zahtjeva rotacije mora izabrati oba zajednička revizora, revizijski odbor u svojoj preporuci navodi najviše tri revizorska društva za svakog pojedinog zajedničkog revizora i izražava svoje opravdano opredjeljenje za dva od njih.

S obzirom na specifičnosti procesa izbora revizora za zajedničku reviziju, u pripremi izbora revizora je potrebno uzeti u obzir dodatne činjenice koje pridonose kvaliteti izbora i zadovoljstvu subjekta revizije zajedničkom revizijom i angažmanom revizora:

- osigurati dovoljno vremena za slučaj potencijalno mogućeg ponavljanja procesa
- jasno definirati korake i odgovornost za mehanizam upravljanja i praćenja procesa
- u sadržaju natječaja jasno navesti koji su primarni ciljevi i što subjekt revizije očekuje od natječaja
- u sadržaju natječaja navesti koje od postojećih revizorskih društava imenovanih za zajedničku reviziju se mijenja a koje ostaje, ako je primjenjivo
- utvrditi praktične činjenice vezano uz opseg revizorskih društava koje će moći pristupiti natječaju (neke od njih mogu uključivati pitanja: mogu li postojeći revizori pristupiti natječaju, postoje li revizorska društva koja iz objektivnih razloga koji proizlaze iz primjene Međunarodnih revizijskih standarda (dalje: MRevS-ovi), Kodeksa etike za profesionalne računovođe ili primjenjive zakonske regulative ne mogu pristupiti natječaju)
- utvrditi koje informacije će se dijeliti s revizorima koji će ući u užu izbor, odnosno informacije koje su povjerljive prirode za poslovanje subjekta revizije te se ne smiju dijeliti
- unaprijed planirati izbor novog revizora, pri čemu je potrebno uzeti u obzir spremnost svih uključenih u zajedničku reviziju za izdvajanjem dodatnog vremena i angažmana (revizijski odbor, uprava, ključni odjeli uključeni u proces revizije, postojeći revizor koji ostaje na angažmanu)
- svaki od zajedničkih revizora mora posjedovati potrebna stručna znanja, praktično iskustvo i resurse kako bi cijeli proces revizije mogao provesti i samostalno u skladu s profesionalnim standardima i najboljom praksom struke.

2. Ugovor o reviziji

Na ugovaranje zajedničke revizije primjenjuju se odredbe članka 40. Zakona o reviziji, koje se odnose i na druge oblike revizije.

Hrvatska revizorska komora izdala je Smjernicu 17. *Ugovori o reviziji* kojom je, zbog specifičnosti zajedničke revizije, zasebno obuhvaćen *Ugovor o zajedničkoj reviziji financijskih izvještaja* gdje se prijedlogom tripartitnog ugovora između subjekta zajedničke revizije i zajedničkih revizora daje primjer odredbi ugovora o zajedničkoj reviziji.

Ugovor o zajedničkoj reviziji ne mora biti tripartitni te se može sklopiti u obliku ugovora između subjekta revizije i svakog od zajedničkih revizora zasebno.

S obzirom na prirodu angažmana u kojem reviziju obavlja veći broj revizorskih društava, preporuča se sklapanje posebnog ugovora kojim će se urediti međusobna prava, obveze, naknada i druga pravna pitanja koja mogu nastati između revizorskih društava u zajedničkom obavljanju revizijskog angažmana. Kako je uređenje takvog pravnog odnosa ovisno o okolnostima svakog pojedinog angažmana zajedničke revizije i opsegu preuzetog posla ne nudi se standardizirani obrazac prijedloga ugovora koji je primjenjiv u takvim revizorskim angažmanima već se *Dodatkom 1. uz ugovor o zajedničkoj reviziji* ukazuje na pojedina pravna pitanja na koja revizorska društva kao strane toga ugovora trebaju posebno obratiti pozornost.

OBAVLJANJE ZAJEDNIČKE REVIZIJE

1. Uvod

Cilj ove smjernice je odrediti načela dobre prakse za obavljanje zajedničke revizije.

Svako revizorsko društvo koje je angažirano za obavljanje zajedničke revizije treba provesti revizijske postupke na način koji omogućava formiranje mišljenja o financijskim izvještajima uzimajući u obzir revizijske dokaze koje su revizijski timovi oba revizorska društva prikupili tijekom provođenja revizijskih postupaka.

2. Pravna osnova obavljanja zajedničke revizije

Zajednička revizija temelji se u cijelosti na primjeni iste regulative kao i zakonska revizija, a čine ju MRevS-ovi, Zakon o reviziji, Međunarodni standardi upravljanja kvalitetom (dalje: MSUK 1 i 2) i Kodeks etike za profesionalne računovođe te sva ostala relevantna regulativa.

3. Odgovornost

Svako revizorsko društvo koje je angažirano za obavljanje zajedničke revizije ima solidarnu odgovornost s drugim zajedničkim revizorom za reviziju i formiranje mišljenja o financijskim izvještajima subjekta. Solidarna odgovornost svakog revizorskog društva znači da je zajednički revizor također odgovoran za posao koji obavlja drugi zajednički revizor i stoga će zajedno osigurati da se revizijski angažman obavlja u skladu s propisanim regulativama. Osim toga, moraju se uvjeriti da su zajednički revizori zajedno pribavili i dokumentirali dostatne i odgovarajuće revizijske dokaze (dokazane međusobnim pregledom) kako bi izrazili zajedničko revizorsko mišljenje.

4. Određivanje pristupa zajedničkoj reviziji i dokumentiranje

Angažirana revizorska društva dužna su određene postupke i procese u obavljanju zajedničke revizije provesti zajednički, a dokumentirati samostalno, a druge postupke i procese provode i dokumentiraju samostalno.

Područja koja angažirana revizorska društva provode zajednički i samostalno dokumentiraju, su:

- razumijevanje subjekta i njegovog okruženja, primjenjivog okvira financijskog izvještavanja i subjektovog sustava internih kontrola

- identifikacija i procjena rizika značajnog pogrešnog prikazivanja zbog prijevare i pogreške, na razini financijskih izvještaja i na razini tvrdnji

- određivanje pragova značajnosti

- oblikovanje revizijskih postupaka te njihovu raspodjelu među revizorskim društvima

- utvrđivanje opsega revizijskih postupaka koje će obavljati interni i eksterni revizorski stručnjaci, uključujući adekvatnost kompetencija odabranih stručnjaka

- provođenje analitičkih postupaka pred kraj revizije kod formiranja sveobuhvatnog zaključka o tome jesu li financijski izvještaji kao cjelina konzistentni s revizorovim razumijevanjem subjekta i njegovog okruženja.

Samostalno dokumentirati u smislu ove smjernice znači da svako angažirano revizorsko društvo mora u svojoj dokumentaciji imati dokumentirana ova područja, čak i kada zajednički rade na tim područjima i pripremi dokumentacije, odnosno kada dokumentiraju u istom dokumentu, moraju ga svaki imati u svojoj radnoj dokumentaciji.

U fazi planiranja sudjeluju zajedno oba angažirana revizorska društva i njihovi glavni revizijski partneri. Oni se usuglašavaju oko pristupa i zajedno utvrđuju strategiju revizije i plan revizije, načina komunikacije i izvještavanja uvažavajući zahtjeve ove Smjernice.

Svako revizorsko društvo treba provesti postupke upoznavanja sa subjektom i njegovim okruženjem, procijeniti rizik značajnog pogrešnog prikazivanja u financijskim izvještajima u cjelini i utvrditi pragove značajnosti kako bi ih uskladio s pragovima značajnosti drugog angažiranog revizorskog društva i usuglasio ovaj element zajedničke revizije.

Revizijske procedure definirane planom revizije mogu se podijeliti među revizorskim društvima sukladno ocjeni prihvatljivosti prijenosa dijela ili podjele revizijskih postupaka na angažirana revizorska društva, bez narušavanja neovisnosti i profesionalne skepse glavnih revizijskih partnera.

Na temelju informacija prikupljenih tijekom provedbe revizijskih postupaka, glavni revizijski partneri i angažirani timovi zajedno procjenjuju, tijekom cijelog angažmana, ostaje li njihova procjena rizika značajnog pogrešnog prikazivanja na razini tvrdnji primjerena. U slučaju kada je to prikladno, oni mijenjaju vrstu, vrijeme ili opseg planiranih postupaka. Zajednički revizori unaprijed raspravljaju o tehničkim ili osjetljivim pitanjima kako bi uspostavili zajedničko stajalište.

Svako angažirano revizorsko društvo samostalno provodi i dokumentira pregled rada koje je obavilo drugo revizorsko društvo.

Angažirana revizorska društva prezentiraju međusobno zaključke koje su donijeli nakon obavljene zajedničke revizije, usuglašavaju se u zaključcima, zajedničkom izvještaju i mišljenju ili utvrđuju neslaganje i navode razlog neslaganja sukladno Zakonu o reviziji.

Angažirana revizorska društva zajednički komuniciraju s onima koji su zaduženi za upravljanje.

Vezano uz postupke revizije koji se provode i dokaze koji se pribavljaju za specifične stavke:

– Pri obavljanju početnog angažmana zajedničke revizije, svaki od glavnih revizijskih partnera samostalno odlučuje hoće li postupak provjere obaviti samostalno u cijelosti ili će se s drugim glavnim revizijskim partnerom raspodijeliti ovisno o područjima koja su mu dodijeljena u angažmanu zajedničke revizije.

– Ako je primjenjivo, godišnjem popisu imovine i obveza prisustvuju članovi tima svaki za svoje područje dodijeljeno pri podjeli zadataka između dva međusobno neovisna revizora, a članovi tima drugog revizora mogu prisustvovati opcionalno i prema procjeni, ali nisu obavezni.

– Pisma eksternih pravnih savjetnika koje se pribavljaju sukladno MRevS 330, *Revizorove reakcije na procijenjene rizike* (dalje: MRevS 330) i MRevS 500, *Revizijski dokazi* (dalje: MRevS 500), pribavlja svaki glavni revizijski partner izravno, neovisno o prethodnoj raspodjeli zadataka između glavnih revizijskih partnera. Navedeno se može osigurati na način da se angažirana revizorska društva, odnosno glavni revizijski partneri, unaprijed usuglase o tekstu pisma i uzorcima, da se šalju jednom, a odgovori budu naslovljeni na oba.

– Eksterne konfirmacije koje se pribavljaju sukladno MRevS 330 i MRevS 500, pribavlja svaki glavni revizijski partner izravno i za sva područja, neovisno o prethodnoj raspodjeli zadataka između glavnih revizijskih partnera. Navedeno se može osigurati na način da se angažirana revizorska društva, odnosno glavni revizijski partneri, unaprijed usuglase o tekstu pisma i uzorcima, da se šalju jednom, a odgovori budu naslovljeni na oba.

– Pisane izjave i ostale isporuke menadžmenta i onih koji su zaduženi za upravljanje dostavljaju se svakom glavnom revizijskom partneru zasebno. Navedeno se može osigurati na način da se angažirana revizorska društva, odnosno glavni revizijski partneri, unaprijed usuglase o tekstu pisanih izjava i ostalih isporuka menadžmenta, a da iste budu naslovljene na oba angažirana revizorska društva, odnosno na oba glavna revizijska partnera.

– Ako se radi o zajedničkoj reviziji grupe, izjave i izvješća revizora komponente dostavljaju se glavnim revizijskim partnerima ovisno o prethodnoj podjeli revizija komponenti.

Navedene stavke ne sačinjavaju sveobuhvatnu listu s obzirom na to da nije moguće unaprijed predvidjeti sve okolnosti revizije. Revizori se tijekom postupka dogovaraju o pristupu i, prema potrebi, prilagođavaju ili dopunjuju listu u skladu s konkretnom situacijom.

5. Zahtjevi pristupa zajedničkoj reviziji u slučaju konsolidiranih financijskih izvještaja

Revizorsko društvo koje je zaduženo za pojedinu komponentu, na temelju dogovorene raspodjele revizija unutar grupe, odgovorno je za prikupljanje izvještaja o revizijskim zaključcima kroz dokumentaciju definiranu u instrukcijama i za izražavanje revizorskog mišljenja o konsolidacijskom paketu komponente prema drugom angažiranom revizorskom društvu. Instrukcije za provođenje grupne revizije usuglašavaju i zajednički sastavljaju oba zajednička revizora.

U slučaju vrlo značajnih komponenti ili komponenti za koje je identificiran povećan rizik na razini grupe, revizorsko društvo zaduženo za komponentu daje drugom revizorskom dostatne informacije koje omogućuju određivanje zajedničkog stava i, u tim okolnostima, drugo revizorsko društvo može prisustvovati završnim sastancima, ovisno o ocjeni važnosti sudjelovanja od strane drugog glavnog revizijskog partnera.

Za pitanja i nalaze vezane uz financijske izvještaje grupe i korporativno upravljanje grupom, revizorska društva koja su angažirana za obavljanje zajedničke revizije, pripremaju i predstavljaju

zajednički sažetak sa svim revizorskim nalazima. Revizijska pitanja i nalazi koje je potrebno komunicirati raspravljaju se unaprijed kako bi se uspostavio zajednički stav ili odredilo područje neslaganja.

Zajednički revizori mogu odrediti koji će zajednički revizor revidirati komponentu. To se može učiniti na jedan od sljedeća dva načina:

– komponenta je dodijeljena jednom od zajedničkih revizora; i/ili

– komponenta je određena za zajedničku reviziju.

Posebna pozornost može se posvetiti raspodjeli revizije centralnih funkcija grupe, budući da će se zajednički revizori na razini grupe, kao i revizori komponenti, vjerojatno oslanjati na posao koji se obavlja na tim funkcijama. Revizija na tim funkcijama može se dodijeliti prema bilo kojoj od gore navedenih opcija. Angažirani zajednički revizori grupe razmotriti će najučinkovitije formate raspodjele, međusobnog pregleda i izvješćivanja, kako bi osigurali da će svi revizori koji se oslanjaju na revizijski rad obavljen na centralnoj funkciji imati dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza koji se odnose na tu funkciju.

Zajednički revizori mogu razmotriti dogovor o opsegu i vremenu uključivanja u rad revizora komponente. To može uključivati određivanje koji zajednički revizor preuzima odgovornost za uključenost u svaku komponentu i opseg uključenosti koji se smatra nužnim prema profesionalnoj prosudbi zajedničkog revizora.

Grupne instrukcije će možda morati sadržavati detaljnije opise za izvješćivanje revizora komponente, uključujući potrebu da zajednički revizori budu uključeni u komunikaciju s revizorima komponenti, kako angažirani zajednički revizor grupe planira biti uključen na razini komponente, predloške grupnog izvješćivanja i upute za međusobne preglede komponenti koje se zajednički revidiraju.

Glavni revizijski partneri zaključuju o reviziji grupe u cjelini. Slijedom toga, radni dokumenti svakog zajedničkog revizora trebaju uključivati dokaze koji podupiru ovaj zaključak, uključujući:

– grupnu procjenu rizika

– razumijevanje primjenjivog okvira financijskog izvješćivanja internih kontrola na razini grupe

– identifikacija i procjena rizika značajnog pogrešnog prikazivanja zbog prijevare i pogreške, na razini konsolidiranih financijskih izvještaja i na razini tvrdnji

– određivanje pragova značajnosti na razini grupe

– međusobni pregled rada revizije obavljenog na centralnim funkcijama, ako je primjenjivo, provođenje analitičkih postupaka pred kraj revizije kod formiranja sveobuhvatnog zaključka o tome jesu li financijski izvještaji kao cjelina konzistentni s revizorskim razumijevanjem grupe i njezinog okruženja, sudjelovanje u revizijama komponenti ili međusobnom pregledu izjava i izvješća revizora komponente, a u slučaju da je komponenta predviđena za zajedničku reviziju za svaku pojedinu komponentu i područja koja angažirana revizorska društva provode zajednički i samostalno dokumentiraju obuhvaćaju područja navedena u poglavlju 4. ove Smjernice.

6. Međusobni pregled

Svako angažirano revizorsko društvo u zajedničkoj reviziji obvezno je provesti pregled prikupljenih revizijskih dokaza. Međusobni pregled je ključan i trebao bi omogućiti svakom revizorskom društvu ocijeniti jesu li zaključci do kojih je došlo drugo angažirano revizorsko društvo relevantni i dosljedni.

Međusobni pregled omogućava procjenu da li posao koji su obavili zajednički dva međusobno neovisna revizorska društva:

– odgovara onome definiranom tijekom raspodjele posla ili o kojem je odlučeno nakon procjene rizika značajnog pogrešnog prikazivanja

– je omogućio prikupljanje dostatnih i odgovarajućih informacija i dokaza kako bi se omogućilo donošenje zaključaka na kojima može temeljiti svoje mišljenje

– odražava relevantne i dosljedne zaključke do kojih su došla angažirana revizorska društva

odnosno:

– jesu li područja koja obavlja svako revizorsko društvo obavljena u skladu s profesionalnim standardima, zahtjevima i dogovorom

– jesu li dobiveni dokazi dostatni i primjereni za podržavanje revizorskog mišljenja

– jesu li se pojavila značajna pitanja koja zahtijevaju prilagodbu odabranih postupaka, vremenskog rasporeda i obujma obavljenih poslova.

Svako angažirano revizorsko društvo mora u svoj revizijski spis uključiti elemente pregleda koji mu omogućuju podupiranje ocjene rada koji obavljaju zajednički međusobno neovisna revizorska društva.

Gdje je prikladno, mogu se započeti konzultacije sa stručnjacima unutar dotičnih tvrtki angažiranih revizorskih društava. Donesene zaključke, kao rezultat rasprava i konzultacija, provode zajednički revizori, pojedinačno ili zajednički, te ih na odgovarajući način dokumentiraju i međusobno pregledavaju.

Na temelju svoje procjene rada, koji je obavilo drugo angažirano revizorsko društvo, njegovi glavni revizijski partneri i angažirani timovi i zaključaka do kojih su došli, drugo revizorsko društvo, glavni revizijski partneri i angažirani timovi ocijeniti će potrebu provođenja dodatnih revizijskih postupaka.

Glavni revizijski partneri revizorskog društva koje obavlja zajednički zakonsku reviziju raspravljaju o predmetu s drugim glavnim revizijskim partnerima. Prema potrebi, oni će na usklađen način definirati prirodu, vrijeme i opseg dodatnih postupaka koje treba provesti.

Dokumentacija međusobnog pregleda dovoljna je ako omogućuje da iskusan revizor, koji prethodno nije bio povezan sa zajedničkim revizijskim angažmanom, može razumjeti prirodu, vrijeme i opseg postupaka međusobnog pregleda i zaključke do kojih se došlo. Dokazi međusobnog pregleda mogu uključivati sljedeće:

– popis pregledanih radnih dokumenata

– zapisnici sa sastanaka održanih s drugim zajedničkim revizorom i

– dokumentacija o tome kako je zaključeno da je zajednički revizor postupio u skladu s dogovorenim strategijom zajedničke revizije.

Ako jedan zajednički revizor, nakon što je proveo međusobni pregled, ocijeni i zaključi da postupci koje je proveo drugi zajednički revizor nisu u skladu s planom revizije koji je dogovoren između zajedničkih revizora, zajednički revizor može zatražiti da drugi zajednički revizor provede dodatne postupke. Alternativno, ako, nakon provedbe plana revizije kako je dogovoreno između zajedničkih revizora, zajednički revizor zaključi da nema dostatnih i/ili prikladnih revizijskih dokaza koji podupiru doneseni zaključak, zajednički revizor bi se trebao posavjetovati s drugim zajedničkim revizorom i dogovoriti se o pristupu za rješavanje navedenog.

Ako se drugi zajednički revizor ne slaže ili nije u mogućnosti provesti dodatne postupke, zajednički revizor koji zahtijeva provođenje dodatnih postupaka tada će provesti te dodatne postupke kako bi dobio dostatne i odgovarajuće revizijske dokaze potrebne za uključivanje i formiranje zajedničkog mišljenja.

Zajednički revizor može razmotriti priopćavanje toga menadžmentu i onima koji su zaduženi za upravljanje, prema potrebi, te tražiti dodatnu naknadu za dodatno vrijeme potrebno za pribavljanje odgovarajućih revizijskih dokaza.

7. Raspodjela sati

Broj sati kao i naknada za reviziju koja ga reflektira izraz je opsega i složenosti posla koju je obavilo svako revizorsko društvo. Raspodjela sati ne može biti neproporcionalna i voditi do nerazumne raspodjele posla. Međutim, to ne znači niti da bi raspored sati i naknade trebali biti potpuno izjednačeni.

Studije provedenih revizija indiciraju da udio sati koji su u zajedničkoj reviziji obvezni provesti oba zajednička revizora na stavke koje obvezno radi svaki revizor (kao što su zajedničko planiranje, procjena rizika, konzultacije i komunikacija s onima zaduženima za nadzor i izvještavanje) iznosi između 10 % i 30 %, bez uključenih sati za testiranja i međusobne preglede. U tom smislu, teško je očekivati da bi jedan revizor mogao skupiti adekvatne dokaze za zasebno formiranje mišljenja bez sudjelovanja od barem 25 % u ukupnim satima provedenim na reviziji subjekta koji je predmet zajedničke revizije. Pri tome, u izračun ukupnih sati se ne uključuje angažman na drugim subjektima unutar grupe koji nisu predmet zajedničke revizije. Raspodjela rada potrebnog za obavljanje revizije financijskih izvještaja među angažiranim revizorskim društvima mora biti uravnotežena i provodi se temeljem sljedećih kriterija:

– kvantitativnih, kao što je broj radnih sati za koji se procjenjuje da je potreban za obavljanje revizijskog angažmana; i

– kvalitativnih čimbenika, kao što su iskustvo ili kvalifikacije članova revizijskog tima, pri čemu je dopušteno da veći broj radnih sati po angažmanu ide u korist revizorskog društva ukoliko ima angažirane timove s većim iskustvom i vještinama u specifičnoj djelatnosti ili posjeduje specifična znanja i iskustvo koje je potrebno za obavljanje tog revizijskog angažmana.

Raspodjela rada između revizorskih društava koji zajednički obavljaju zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa može se prilagođavati tijekom provedbe revizije, pod uvjetom da to ne dovodi do neravnomjerne raspodjele posla.

Raspodjela planiranih sati na angažmanu je neuravnotežena kada je udio planiranih sati jednog revizorskog društva manji od 25 % sati od ukupno planiranih sati na angažmanu, što uzimajući u obzir i kvalitativne kriterije, dovodi u pitanje mogućnost obavljanja zakonske zajedničke revizije i formiranje zaključaka.

Pri procjeni adekvatnosti sati svakog revizora treba se uzeti u obzir činjenica da samo planiranje, procjena rizika i izvještavanje te ostale procedure koje su dužni provesti oba revizora i usuglasiti se o njima, kao i pregled radnih papira drugog zajedničkog revizora zahtijeva značajan broj sati.

8. Radna dokumentacija

Revizijski spis se sastoji od radne dokumentacije svakog revizorskog društva koje zajednički obavlja zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa u skladu s dogovorenim raspodjelom revizijskog posla i od dokumentiranog međusobnog pregleda.

Cjelokupna radna dokumentacija angažiranih revizorskih društava čini cjeloviti revizijski spis. Revizorska društva koja obavljaju zajedničku reviziju ne trebaju imati svu radnu dokumentaciju koja je prikupljena pri obavljanju zajedničke revizije, ali se revizorska društva koja obavljaju zajednički reviziju mogu i tako dogovoriti. Revizorska društva moraju međusobno osigurati pristup radnoj dokumentaciji za svrhu međusobnog pregleda ali i u slučaju naknadnog nadzora kvalitete.

Ne ulazeći u raspored provođenja revizorskih procedura koje u zajedničkoj reviziji provodi jedan revizor a pregledava drugi revizor, svaki od zajedničkih revizora dužan je osigurati da u svojim radnim papirima ima dovoljno revizijskih dokaza potrebnih za samostalno formiranje mišljenja revizora i dokaze koji podupiru njegovu ocjenu rada izvršenog od strane drugog revizora. Osiguranje kvalitete provodi se kroz detaljni međusobni pregled radne dokumentacije, a dogovor oko rasporeda posla u kojemu će oba revizora biti zadovoljna s potpisom izvještaja i preuzimanjem odgovornosti za cjelokupnu reviziju predmet je dogovora revizora.

9. Komunikacija

Komunikacija prema menadžmentu i onima koji su zaduženi za upravljanje obavlja se, za značajnu komunikaciju, zajednički od strane svih angažiranih revizorskih društava.

Komunikacija između revizorskih društava koji zajedničkih obavljaju zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa mora biti kontinuirana i pravovremena.

Komunikacija između međusobno neovisnih revizora obavlja se između glavnih revizijskih partnera i članova tima. Glavni revizijski partneri pri obavljanju zajedničke revizije:

- provjeravaju i potvrđuju međusobnu neovisnost revizorskih društava i ovlaštenih revizora

- usuglašavaju i potpisuju ugovor o reviziji ili utanačenje područja ili način međusobnog oslanjanja na rad drugog revizorskog društva pri obavljanju zakonske revizije subjekata od javnog interesa sukladno članku 43. Zakona o reviziji

- usuglašavaju se najmanje o pitanjima utvrđivanja temelja za utvrđivanje značajnosti i iznosima značajnosti; značajnim rizicima, važnim prosudbama i procjenama, složenim i osjetljivim pitanjima te reakcijama na utvrđene rizike i to postupcima i načinom na koji će tvrdnje povezane s tim pitanjima biti adresirane u procesu revizije

- priopćavaju drugom glavnom revizijskom partneru o pitanjima i nalazima koji bi mogli utjecati na promjenu planiranog pristupa reviziji i ocjeni rizika

- priopćavaju važna pitanja koja nastanu tijekom obavljanja revizije i to između glavnih revizijskih partnera i članova tima, koji će pravovremeno, a najkasnije do datuma revizorova izvještaja usuglasiti ocjenu kritičnih područja prosudbi, te osobito složenih i osjetljivih pitanja otkrivenih tijekom obavljanja zakonske revizije

- priopćavaju drugom glavnom revizijskom partneru o važnosti i postojanju ispravljenih i neispravljenih pogrešnih prikazivanja otkrivenih tijekom revizije, kao i slabostima, nepravilnostima i propustima uočenim pri obavljanju zakonske revizije.

Svaki od glavnih revizijskih partnera može odvojeno komunicirati s tijelima subjekta od javnog interesa, pri čemu i u tom slučaju radna dokumentacija svih revizora predstavljaju zajedničku radnu dokumentaciju. Odvojena komunikacija uključuje sve pisane isporuke tijelima subjekta od javnog interesa, onima koji su zaduženi za upravljanje i menadžmentu, osim izvještaja neovisnih revizora koji se izdaje sukladno člankom 58a. stavkom 4. Zakona o reviziji.

10. Rješavanje razlika u mišljenjima između zajedničkih revizora

Zajednički revizori raspravljaju i uspostavljaju postupak za rješavanje međusobnih razlika u mišljenjima. To je poželjno učiniti prije faze planiranja.

Učinkoviti postupci, uključujući komunikacijske protokole, potiču prepoznavanje razlika u mišljenjima u ranoj fazi te osiguravaju jasne korake koje treba poduzeti nakon toga i određivanje

dokumentacije potrebne za rješavanje razlika u mišljenjima između zajedničkih revizora i provedba donesenih zaključaka.

Ako su razlike u mišljenjima između zajedničkih revizora rezultat zaključka zajedničkog revizora da drugi zajednički revizor nije neovisan i/ili krši relevantne etičke zahtjeve, prvi spomenuti zajednički revizor treba obavijestiti menadžment, u smislu MRevS-a 260 (izmijenjen), *Komuniciranje s onima koji su zaduženi za upravljanje* (dalje: MRevS 260) i razmotriti implikacije na zajednički revizijski angažman, u skladu s MRevS-om 220 (izmijenjen), *Kontrola kvalitete za reviziju financijskih izvještaja* (dalje: MRevS 220), a zatim se povući iz zajedničkog revizijskog angažmana.

11. Izvješće neovisnog revizora

U slučaju zajedničke revizije, izvješće neovisnog revizora mora biti potpisano od strane svih angažiranih revizorskih društava koji obavljaju zajedničku reviziju. Svaki zajednički revizor solidarno je odgovoran za izdano revizorsko mišljenje. Ukoliko angažirana revizorska društva tijekom provedbe zajedničke revizije izvedu različite zaključke temeljem provedenih procedura, oko istih će se nastojati usuglasiti prije izdavanja mišljenja na financijske izvještaje ili ih reflektirati u svom mišljenju na financijske izvještaje ukoliko je primjenjivo.

Prilog I – Očekivani elementi ponude (s primjerom*)

R. br.	Opis	Vrijednost
1	Procijenjeni ukupni sati za obavljanje cjelokupnog angažmana (pod pretpostavkom da jedan revizor samostalno obavlja angažman)	2.000 sati
2	Očekivani volumen posla (navesti % ukupnog testiranja koji revizorsko društvo očekuje preuzeti, očekivani volumen posla ne može biti manji od 25 %)	30 %
3	Očekivani sati za obavljanje posla uz pretpostavku prihvatanja očekivanog volumena posla:	600 sati
4	Očekivani dodatni sati koji proizlaze iz postupka zajedničke revizije	380 sati
5	Očekivani sati za obavljanje postupaka koji oba revizora provode zajednički i samostalno dokumentiraju (pregled ovih postupaka vidi u poglavlju <i>Određivanje pristupa zajedničkoj reviziji i dokumentiranje</i>)	300 sati
6	Očekivani sati za pregled rada drugog revizora	80 sati
7	Ukupno očekivani sati	980 sati
8	Naknada za provođenje ukupno očekivanih sati (r. br. 7) u skladu s preuzetim volumenom posla (r. br. 2)	74.400 eura

* U prijedlogu je dan primjer prikaza očekivanih elemenata ponude uz pretpostavku da je očekivani volumen posla koji je ponuditelj spreman prihvatiti 30 % i prema indikativnom prijedlogu procjene. Svaki ponuditelj će prijedlog naknade iskazati ovisno o očekivanom volumenu posla koji je spreman prihvatiti, a koji ne može biti manji od 25 % i analizi čimbenika na kojima se temelji procjena očekivanih sati.

Revizijski odbor prilikom ocjene primjerenosti očekivanih sati kao osnovu za primjenu najbolje profesionalne prakse koristi kalkulator očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada.

Prilog II - Obrazac provjere minimalnih zakonskih zahtjeva prilikom odabira zajedničkog revizora od strane revizijskog odbora

	Opis	Zakonska osnova	Izvršena provjera (podaci koji se traže u napomeni, dokumenti koji se prilažu kao dokaz izvršene provjere, datum i ime i prezime člana Revizijskog odbora koji je izvršio provjeru)	Napomena
1.	Važeće odobrenje za rad za obavljanje revizorskih usluga za revizorsko društvo	Zakon o reviziji, članci 5. i 7.		Izvršiti uvid u dostavljenu presliku odobrenja za rad i provjeriti je li revizorsko društvo evidentirano u službenom registru revizorskih društava Ministarstva financija. Upisati broj i datum odobrenja za rad i priložiti presliku.
2.	Važeće odobrenje za rad za obavljanje revizorskih usluga za glavnog revizijskog partnera za obavljanje zajedničke revizije	Zakon o reviziji, članci 5. i 17.		Izvršiti uvid u dostavljenu presliku odobrenja za rad ovlaštenom revizoru i provjeriti je li glavni revizijski partner evidentiran kao ovlašten revizor u službenom registru ovlaštenih revizora Ministarstva financija i da li je evidentiran kao ovlašten revizor zaposlen kod revizorskog društva ponuditelja u službenom registru revizorskih društava Ministarstva financija. Upisati registarski broj ovlaštenog revizora i priložiti presliku Rješenja o izdavanju odobrenja za rad ovlaštenom revizoru.
3.	Najmanje tri ovlaštena revizora zaposlena na puno radno vrijeme (u razdoblju od davanja ponude do izdavanja revizijskog izvješća)	Zakon o reviziji, članak 63.		Izvršiti uvid u službeni registar revizorskih društava Ministarstva financija i navesti imena, prezimena i registarske brojeve ovlaštenih revizora koji su u registru navedeni da su zaposleni u revizorskom društvu. Zatražiti od revizorskog društva dokaz da su ovlašteni revizori zaposleni na puno radno vrijeme.
4.	Polica osiguranja od odgovornosti s najmanjom svotom pokriva u iznosu od 400.000 eura	Zakon o reviziji, članak 60.		Izvršiti uvid u dostavljenu presliku police osiguranja te provjeriti je li sklopljena na iznos propisan Zakonom o reviziji te je li razdoblje police pokriva cjelokupno razdoblje angažmana.
5.	Neovisnost revizorskog društva i angažiranog partnera te postojanje i primjerenost zaštitnih mjera kojima se otklanjaju prijetnje neovisnosti	Zakon o reviziji, članci 48., 49. i 52.		Provjera je li subjekt revizije i njegova povezana društva ima sklopljenih angažmana s revizorskim društvom i njegovim povezanim društvima. Ako isti postoje, pobrojati sve ugovore o angažmanu, navesti prirodu angažmana, ima li sklopljeni angažman utjecaja na neovisnost revizorskog društva te ako ima navesti postoje li zaštitne mjere kojima se otklanja prijetnja neovisnosti te ocijeniti njihovu primjerenost. Ako isti postoje, uz ovaj obrazac priložiti popis navedenih angažmana, s traženim podacima.
6.	Pružila li revizorsko društvo zabranjene nerevizorske usluge subjektu revizije	Uredba (EU) br. 537/2014; članak 5. Zakon o reviziji, članak 44.		Provjera je li subjekt revizije i njegova povezana društva ima sklopljenih angažmana s revizorskim društvom i njegovim povezanim društvima. Ako isti postoje, pobrojati sve ugovore o angažmanu, navesti prirodu angažmana i provjeriti je li usluge koje se pružaju spadaju u zabranjene nerevizorske usluge temeljem članka 5. Uredbe 537/2014 i članka 44. Zakona o reviziji (NN 127/17, 27/24, 85/24 i 145/24). Ako isti postoje, uz ovaj obrazac priložiti popis navedenih angažmana, s traženim podacima.
7.	Ima li revizorsko društvo dovoljne resurse za obavljanje zajedničke revizije u skladu s profesionalnim standardima (stručno iskustvo i vještine angažiranog tima, ukupno vrijeme planirano na angažmanu i njegov raspored na pojedine faze)	Zakon o reviziji, članak 52.		Zatražiti od revizorskog društva plan zajedničke revizije s podacima o glavnom revizijskom partneru i ostalom osoblju koji će obavljati zajedničku reviziju, životopisima članova tima s podacima o stručnosti i iskustvu, broju sati i vremenskom razdoblju obavljanja pojedinih faza revizije. Pri utvrđivanju dostatnosti resursa preporučuje se primjena kalkulatora očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada kao najbolje profesionalne prakse u procesu utvrđivanja potrebnih resursa.

8.	Postojanje izrečenih mjera od strane Ministarstva financija a koje bi obzirom na opseg i težinu nadzorom utvrđenih nepravilnosti mogle dovesti u pitanje zakonitost i/ili kvalitetu obavljanja revizije	Zakon o reviziji, članak 94.		Proučiti izvještaj o sustavu upravljanja kvalitetom sukladno MSUK 1, koji je sastavni dio Izvještaja o transparentnosti revizorskog društva, objavljen na njegovim internetskim stranicama te razmotriti bilo kakvu trenutnu komunikaciju vezano za ispravljanje nedostataka u sustavu upravljanja kvalitetom i ocijeniti primjerenost sustava upravljanja kvalitetom revizorskog društva. Provjera o izrečenim mjerama revizorskom društvu upisanim u službeni registar revizorskih društava Ministarstva financija te postojanje Rješenja o izrečenim mjerama objavljenim na internetskim stranicama Ministarstva financija. Dokumentirati postoje li izrečene mjere i ako postoje ocijeniti težinu izrečene mjere i njezin utjecaj na zakonitost i kvalitetu obavljanja angažmana zakonske revizije prema ponudi. Obrazložiti ocjenu.
----	---	------------------------------	--	--

*Napomena: Ovaj obrazac ne sadrži iscrpnu listu potrebnih provjera, a revizijski odbor, ovisno o specifičnosti subjekta i procjeni rizika, može izvršiti dodatne uvide i provjere druge dokumentacije.

Datum ocjene revizijskog odbora: _____

Predsjednik revizijskog odbora: _____

(Ime i prezime)

Prilog III – Kriteriji ocjenjivanja prilikom odabira revizora

Opći pristup ocjenjivanju ponuda revizorskih društava

Primarni cilj korporativnog upravljanja je osigurati transparentnost, odgovornost i učinkovito donošenje odluka, čime se štite interesi dioničara, investitora i šire zajednice pri čemu ključnu ulogu imaju nadzorni odbori, uprave i revizijski odbori. Kvaliteta korporativnog upravljanja izravno utječe na povjerenje investitora, vjerovnika i ostalih dionika te doprinosi stabilnosti i održivosti financijskog sustava.

Jedan od osnovnih alata korporativnog upravljanja je revizija financijskih izvještaja, koja omogućuje neovisnu potvrdu vjerodostojnosti financijskih podataka i dodatno osigurava povjerenje dionika u financijske izvještaje. Kvalitetna i neovisna revizija ima širi značaj jer doprinosi očuvanju integriteta financijskog sustava i zaštiti javnog interesa. Financijski izvještaji, osim što utječu na interne odluke društava, imaju šire implikacije na tržište, ulagače, vjerovnike i regulatorna tijela. Nepravilnosti u financijskom izvještavanju mogu dovesti do gubitka povjerenja, narušiti stabilnost tržišta te imati dugoročne negativne posljedice za gospodarstvo.

U tom kontekstu, revizijski odbor ima značajnu odgovornost u zaštiti dionika i osiguravanju kvalitete revizije i očuvanja integriteta financijskog izvještavanja, prvenstveno kroz proces odabira revizora koji zadovoljava visoke profesionalne i etičke standarde te raspolaže odgovarajućim stručnim i tehničkim kapacitetima.

Revizija je složen proces koji zahtijeva visoku razinu kompetencija, specijalizirana znanja te razumijevanje specifičnosti poslovanja subjekta revizije. Cjeloviti pristup ocjenjivanju ponuda revizorskih društava uključuje kombinaciju prvenstveno kvalitativnih kriterija koji se odnose na stručnost, kapacitete i metodologiju rada revizorskog društva te se financijski kriteriji razmatraju isključivo u kontekstu kvalitativnih. Samo ovakav pristup omogućuje odabir revizorskog društva s visokim standardima profesionalnosti i neo-

visnosti, čime se dodatno jača povjerenje dionika i osigurava stabilnost financijskog sustava.

Ova Smjernica pruža okvir za ocjenu ponuda revizorskih društava i izbor revizora prema načelima stručnosti, neovisnosti i kompetentnosti.

Sustav ocjenjivanja

Ponude revizorskih društava ocjenjuju se na temelju evaluacijskih kriterija za izbor zajedničkog revizora. Ovom Smjernicom daje se primjer relevantnih kriterija ocjenjivanja i postupak ocjene u procesu odabira ponude za zajedničkog revizora.

Evaluacijski kriteriji grupirani su u četiri ključna područja, a za svako je područje utvrđen postotak značaja u ukupnoj ocjeni. Kako bi se osigurala dosljedna primjena načela kvalitete i objektivnosti revizije, značaj financijskih kriterija ne može prelaziti 20 % ukupne ocjene. Na taj se način osigurava ravnoteža između financijske prihvatljivosti i kvalitete usluga, što je u skladu s regulatornim zahtjevima i zaštitom interesa svih relevantnih dionika.

Evaluacijski kriteriji boduju se od 0 do 5 (pri čemu se 0 bodova dodjeljuje u slučaju da revizorsko društvo uopće ne ispunjava utvrđeni kriterij, a 5 bodova ako u potpunosti ispunjava). Bodovanje pojedinog kriterija provodi se na temelju odgovora revizorskog društva i informacija danih u ponudi revizorskog društva. Nakon što je provedeno bodovanje pojedinačnih kriterija, zbrajaju se ukupni bodovi za područje i zbroj se ponderira s utvrđenim % značaja tog područja kako bi se dobila ocjena pojedinog područja koja odražava značaj tog područja. Konačna ocjena predstavlja zbroj ocjena za sva četiri područja. Ovaj sustav ocjenjivanja ponuda revizorskog društva od strane revizijskog odbora, nije namijenjen isključivo za izbor revizora za zajedničku reviziju, već se njegova primjena na odgovarajući način, preporučuje za sve zakonske revizije subjekata od javnog interesa kao i ostale zakonske revizije. Revizijski odbor može u svojim procedurama propisati drugačiji sustav vrednovanja, poje-

dinim područjima pridati drugačiji značaj, primijeniti druge kriterije ili prema utvrđenim područjima propisati dodatne kriterije no u tom slučaju odabrane kriterije, njihovo vrednovanje i proces izbora revizora potrebno je argumentirano obrazložiti u pisanom obliku, a izvještaj o procesu izbora zajedničkog revizora s obrazloženjem kriterija izbora potpisuju svi članovi revizijskog odbora.

Ocjenjivanje ponuda za izbor zajedničkog revizora provodi se putem obrasca ocjene koji sadrži područja ocjene s utvrđenim % značaja i kriterije ocjene. U natječajnoj dokumentaciji potrebno je jasno definirati sve informacije i podatke koje revizorsko društvo treba dostaviti kako bi revizijski odbor mogao provesti transparentan i dosljedan proces ocjenjivanja. Aktivnosti poput prezentacija

i razgovora tijekom sastanka s predstavnicima revizorskog društva pomažu provjeriti dosljednost prezentiranih informacija te omogućuju dodatni uvid u kapacitete i kompetencije revizorskog društva.

Pristigle ponude ocjenjuju se komparativno, pri čemu dodijeljeni broj bodova mora biti proporcionalan i transparentno odražavati stupanj ispunjenja svakog kriterija u odnosu na ostala revizorska društva.

Obrazac ocjene

Proces ocjene ponuda revizorskih društava za zajedničku reviziju revizijski odbor dokumentira kroz sljedeći obrazac koji potpisuju svi članovi revizijskog odbora.

Revizorsko društvo:			
Područja vrednovanja/evaluacijski kriteriji po skupinama i područjima*			
	% značaja područja	Bodovi	Ponderirana ocjena
1. Opće sposobnosti i kapacitet revizorskog društva	25 %	Ukupno:	
Iskustvo/sposobnost revizorskog društva			
Broj revizija u posljednje tri godine			
Referentna lista klijenata			
Iskustvo u industriji (broj revizija kompanija/grupa u istoj ili sličnoj industriji)			
Kompleksnost revizija			
Iskustvo sa subjektima od javnog interesa (broj revizija subjekata od javnog interesa)			
Kompleksnost subjekata od javnog interesa			
MSFI (broj revidiranih kompanija/grupa po MSFI standardima)			
Listani (broj revizija listanih kompanija)			
Listani (kotacija listanih kompanija – vodeće tržište, službeno tržište, redovno tržište)			
Iskustvo s revizijom naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama			
ESG (broj provjera izvještaja o održivosti)			
ESG (kompleksnost izvještavanja o održivosti)			
Iskustvo s provjerom izvještaja o održivosti naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama			
Kapacitet partnera			
Broj revizijskih partnera, ovlaštenih revizora			
Broj ostalih partnera u uredu/Hrvatskoj			
Kapacitet stručnog osoblja			
Broj zaposlenih ovlaštenih revizora			
Ukupan broj zaposlenih u revizorskom društvu			
Ukupan broj zaposlenih u društvima mreže u Hrvatskoj, uključujući i druge stručnjake			
Ostali stručnjaci			
Ukupan broj ostalih, za konkretan angažman revizije, potrebnih stručnjaka, zaposlenih u društvu ili dostupnih unutar mreže			
Ukupan broj ostalih, za konkretan angažman revizije, potrebnih stručnjaka, koji je dostupan kroz ugovor o poslovnoj suradnji (kao dokaz se prilaže ugovor o poslovnoj suradnji)			
Ukupan broj svih ostalih stručnjaka zaposlenih u društvu			
Iskustvo ostalih stručnjaka s revizijom naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama			

Prisutnost u drugim zemljama		
U koliko je zemalja, u kojima naša grupa ima društvo, prisutno revizorsko društvo		
Članstvo u međunarodnim mrežama		
Je li revizorsko društvo član međunarodne mreže koja ima propisane obavezne procedure nadzora, jedinstvenu metodologiju, centralizirani »helpdesk« pružanja podrške članicama mreže		
Dostupnost drugih stručnjaka za konzultacije		
Broj ostalih stručnjaka relevantnih za našu reviziju (primjerice IT revizori, pravnici, ESG stručnjaci, aktuari i sl.) koje revizorsko društvo zapošljava (u Hrvatskoj ili unutar mreže) ili ima dokazivu poslovnu suradnju te je li u ponudi predviđena njihova dostupnost za konzultacije u procesu revizije (u kojoj mjeri)		
Važnost naše revizije budućoj revizorskoj firmi		
Veličina naše revizije u odnosu na druge klijente revizorskog društva (utvrđuje se kao postotni odnos ponuđene naknade za predmetnu reviziju u odnosu na ukupne prihode revizorskog društva iskazane u zadnjim javno objavljenima godišnjim financijskim izvještajima)		
2. Profesionalni tim	35 %	Ukupno:
Kvalifikacije i iskustvo vodećeg partnera		
Broj revizija u posljednje tri godine		
Referentna lista klijenata		
Iskustvo u industriji (broj revizija kompanija/grupa u istoj ili sličnoj industriji)		
Kompleksnost revizija		
Iskustvo sa subjektima od javnog interesa (broj revizija subjekata od javnog interesa)		
Kompleksnost subjekata od javnog interesa		
MSFI (broj revidiranih kompanija/grupa po MSFI standardima)		
Broj revizija listanih kompanija		
Kotacija listanih kompanija (vodeće tržište, službeno tržište, redovno tržište)		
Iskustvo vodećeg partnera s revizijom naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama		
Broj provjera izvještaja o održivosti		
Kompleksnost izvještavanja o održivosti		
Iskustvo vodećeg partnera s provjerom izvještaja o održivosti naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama		
Kvalifikacije i iskustvo drugih ključnih članova tima (Manager / senior manager)		
Broj revizija u posljednje tri godine		
Referentna lista klijenata		
Iskustvo u industriji (broj revizija kompanija/grupa u istoj ili sličnoj industriji)		
Kompleksnost revizija		
Iskustvo sa subjektima od javnog interesa (broj revizija subjekata od javnog interesa)		
Kompleksnost subjekata od javnog interesa		
MSFI (broj revidiranih kompanija/grupa po MSFI standardima)		
Broj revizija listanih kompanija		
Kotacija listanih kompanija		
Iskustvo ključnih članova tima s revizijom naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama		
Broj uvida u izvještaje o održivosti		
Kompleksnost izvještavanja o održivosti		
Iskustvo ključnih članova tima s provjerom izvještaja o održivosti naše grupe/poduzeća u prethodnim godinama		

Edukacija i kontinuirani profesionalni razvoj tima Broj članova tima koji posjeduju i druge licence i akreditacije, strane (primjerice: ACCA, ACA, CISA, CIA, CFA) i domaće (primjerice: ovlaštene porezni savjetnik, ovlaštene procjenitelj, ovlaštene sudski vještak, ovlaštene forenzičar, ovlaštene interni revizor) Godine posjedovanja dodatnih licenci Broj sati edukacije koje su članovi tima pohađali u protekle tri godine Definirane različite pozicije unutar revizorskog društva ovisno o stručnosti i iskustvu (primjerice: partner, voditelj odjela, direktor profesionalne prakse, član uprave, »managing« partner, »IFRS desk«, druge lokalne ili regionalne funkcije i pozicije)		
Dostupnost i stručnost partnera/senior managera za konzultacije Je li prezentiran plan komunikacije (strategija komunikacije, broj i raspored sastanaka) i u kojoj mjeri je prezentiranim planom komunikacije predviđeno prisustvo glavnog revizijskog partnera sastancima ili njegova dostupnost za hitne konzultacije vezano uz značajna pitanja U kojem roku je dostupan (jasniji plan komunikacije i dostupnost u skladu s očekivanjima revizijskog odbora je bolje) Sposobnost i stručnost glavnog revizijskog partnera/senior managera za konzultacije uprave i onih zaduženih za upravljanje (nadzorni odbor, neizvršni direktori upravnog odbora) o strateškim grupnim pitanjima		
3. Predložena metodologija, pristup reviziji i strategija komunikacije	20 %	Ukupno:
Metodologija revizora Je li metodologija koju revizorsko društvo koristi razvijena od strane mreže/revizorskog društva i kontinuirano se ažurira i unapređuje (na kojoj osnovi i koliko često se metodologija ažurira) ili revizorsko društvo nema vlastitu metodologiju te primjenjuje metodologiju koja je dana revizijskim programom opće namjene		
Pristup rizicima i nalazima revizije Propisuju li procedure revizorskog društva za evaluaciju nalaza revizije da se prije komunikacije s klijentom obavi interna komunikacija koja uključuje obavještanje o nalazima najviših pozicija u timu (partner/senior manager) i konzultacije s odgovarajućim stručnjacima Propisuju li procedure revizorskog društva za obavještanje klijenta o nalazima revizije koji članovi tima (ne mogu biti pozicije niže od ovlaštenog revizora koji potpisuje izvješće) su ovlaštene komunicirati nalaze revizije s klijentom i tko je osoba kod klijenta s kojom se komuniciraju nalazi (ne mogu biti pozicije niže od voditelja računovodstva ili direktora/člana uprave za financije) te dijagram postupanja u slučaju ako klijent ne pristaje postupiti po preporuci revizora za ispravak nalaza Jesu li procedurom utvrđeni rokovi za komunikaciju nalaza revizije i omogućavaju li nam ti rokovi pravovremeno obavještanje, razmatranje i provođenje potrebnih ispravaka (primjerice da se svi ključni nalazi o kojima su informacije bile dostupne tijekom predrevizije moraju iskomunicirati prije početka završne revizije)		
Korištenje IT alata Koji broj IT alata ili koliki je obuhvat (u kojoj mjeri se korišteni alati koriste kroz cjelokupan proces revizije) alata koje revizorsko društvo koristi kako bi povećalo učinkovitost procesa revizije (primjerice AI alate, alate za analizu velike količine podataka i sl.) Koliko IT alata koje revizorsko društvo koristi je razvijeno ciljano za njegove potrebe ili koliki je obuhvat (u kojoj mjeri se korišteni alati koriste kroz cjelokupan proces revizije) alata po područjima revizije		

Strategija komunikacije			
Koliko sastanaka je predviđeno kako bi se pravovremeno raspravila ključna revizijska pitanja i nalazi			
Jesu li termini sastanaka usklađeni s planom revizije			
Je li na sastancima predviđeno sudjelovanje svih ključnih članova tima (revizijski partner, senior manager)			
Očekujemo li izdavanje preporuka menadžmentu i je li ono predviđeno od strane revizorskog društva			
Naše iskustvo komunikacije s revizorskim društvom u prethodnim godinama			
Proces upravljanja kvalitetom			
Broj i težina nadzornih mjera izrečenih od strane Ministarstva financija koje su dostupne na stranicama Ministarstva financija i upisane u registar ovlaštenih revizora/revizorskih društava (najbolja ocjena je ako nema nadzornih mjera)			
Kompetencije pregledatelja kontrole kvalitete na našoj reviziji (specijalna edukacija za pregledatelja, posjedovanje dodatnih certifikata i godine posjedovanja dodatnih certifikata, godine iskustva kao ovlašteni revizor koji potpisuje izvješća, pozicija u društvu – manager/senior manager/partner i godine na poziciji, broj angažmana kontrole kvalitete za koje je bio zadužen, složenost angažmana kontrole kvalitete za koje je bio zadužen – je li bio zadužen za kontrolu kvalitete angažmana za velike subjekte od javnog interesa, listana društva, banke, osiguranja, financijsku industriju i sl.)			
Kompetencije MSFI pregledatelja na našoj reviziji (specijalna edukacija za MSFI pregledatelja, posjedovanje dodatnih certifikata i godine posjedovanja dodatnih certifikata, godine iskustva kao ovlašteni revizor koji potpisuje izvješća, pozicija u društvu – manager/senior manager/partner i godine na poziciji, broj angažmana MSFI pregleda za koje je bio zadužen, složenost angažmana MSFI pregleda za koje je bio zadužen – je li bio zadužen za MSFI pregled za velike subjekte od javnog interesa, listana društva, banke, osiguranja, financijsku industriju i sl.)			
4. Naknada za angažman	20 %	Ukupno:	
Struktura naknade			
Usporedba broja planiranih sati s konkurencijom (usporedba s očekivanim brojem sati prema kalkulatoru Hrvatske revizorske komore)			
Procijenjeni % planiranih sati partnera i managera/senior managera (više je bolje, usporedba s konkurencijom)			
Prosječna cijena po satu / danu			
Cijena dodatnih sati preko planiranih			
Pristup			
Usporedba s brojem sati prema kalkulatoru Hrvatske revizorske komore (više sati je bolje, nikako manje od minimuma po kalkulatoru)			
Usporedba s naknadom prema kalkulatoru Hrvatske revizorske komore (manja naknada je bolja, nikako manje od minimuma po kalkulatoru)			
Ukupna ocjena za revizorsko društvo:			

Datum ocjene revizorskog društva:

Predsjednik revizijskog odbora:

Članovi revizijskog odbora:

DODATAK SMJERNICI KOJI SE ODNOSI NA UGOVARANJE ZAJEDNIČKE REVIZIJE ZA OBVEZNIKE ZAKONA O JAVNOJ NABAVI

1. UVOD

U ovom dijelu se nalaze upute u vezi s ugovaranjem zakonske revizije s više revizorskih društava kod subjekata od javnog interesa, a koji su ujedno i obveznici Zakona o javnoj nabavi (NN 120/2016, 144/2022, dalje: ZJN 2016), (dalje: Naručitelj).

S obzirom na jedinstvenu prirodu predmeta nabave zakonske revizije, koja uključuje angažiranje više međusobno neovisnih revizorskih društava za subjekte od javnog interesa, ove upute imaju za cilj pružiti jasne smjernice javnim naručiteljima. Kroz postupak javne nabave, javni i sektorski naručitelji, kao subjekti revizije, trebaju provesti selekcijski proces koji će omogućiti odabir neovisnih revizora.

U tom kontekstu, od suštinske je važnosti primijeniti kriterije za odabir ponuda, koji će osigurati odabir ekonomski najpovoljnije ponude, odnosno odabir revizora koji će pružiti najkvalitetniju uslugu za optimalni iznos novca.

Pri izradi predmetnih uputa vodilo se računa o primjeni pozitivnih propisa, odnosno o primjeni odredbi Zakona o reviziji (NN 127/2017, 27/2024, 85/2024 i 145/24, dalje: ZOREV), ZJN 2016 te Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. godine o posebnim zahtjevima u vezi zakonske revizije subjekata od javnog interesa i stavljanju izvan snage Odluke Komisije.

Ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama iz ovog Dodatka i ZJN 2016, u postupku ugovaranja zajedničke nabave Naručitelji su u obvezi uzeti u obzir i upute navedene u prvom dijelu ove Smjernice.

2. IMENOVANJE I ULOGA STRUČNOG POVJERENSTVA

Prilikom imenovanja članova Stručnog povjerenstva za provedbu postupka nabave Naručitelji moraju voditi računa da su svi članovi revizijskog odbora imenovani kao članovi stručnog povjerenstva te da najmanje jedan član ima valjani certifikat u području javne nabave. Ukoliko barem jedan član revizijskog odbora nije prošao formalnu izobrazbu iz područja javne nabave te ne posjeduje valjani certifikat iz područja javne nabave u popis članova stručnog povjerenstva za provedbu postupka javne nabave imenovati će se osoba koja posjeduje valjani certifikat iz područja javne nabave iz reda zaposlenika ili vanjski neovisni stručnjak.

Stručno povjerenstvo odgovorno je za provedbu postupka odabira te je dužno uvjeriti se da je cjelokupan postupak proveden u skladu s primjenjivim propisima (prvenstveno ZJN 2016, ZOREV i Uredbom (EU) 537/2014) i interesima Naručitelja.

U skladu s navedenim Stručno povjerenstvo će prema uputama iz ovog dokumenta samostalno izraditi dokumentaciju o nabavi te temeljem pregleda i ocjene zaprimljenih ponuda predložiti čelniku, odnosno Skupštini subjekta revizije s kojim revizorskim društvom ili društvima da zaključi ugovor odnosno okvirni sporazum.

3. PRIPREMA DOKUMENTACIJE O NABAVI

Naručitelji (subjekti revizije) koji su temeljem članka 43. ZOREV u obvezi ugovoriti zakonsku reviziju s najmanje dva međusobno neovisna revizorska društva su dužni predmetnu nabavu planirati u planu nabave.

U cilju odabira dva međusobno neovisna revizorska društva javni naručitelji planiraju i provedu postupak ugovaranja zajedničke revizije s jednim od zajedničkih revizora kao zaseban predmet naba-

ve (ukoliko se oba zajednička revizora ne ugovaraju tijekom iste kalendarske godine) ili predmet nabave zajedničke revizije ugovaraju temeljem provedenog jednog postupka nabave podijeljenog na dvije grupe (ukoliko se pojedinačni zajednički revizori ugovaraju tijekom iste kalendarske godine).

Ukoliko su u mogućnosti, javni naručitelji trebaju planirati nabavu zajedničke revizije na način da u svakom trenutku imaju važeći ugovor s najmanje jednim zajedničkim revizorom, odnosno da tijekom svake druge godine provode postupak nabave jednog od zajedničkih revizora s ciljem ugovaranja zajedničke revizije s tim revizorskim društvom na razdoblje do 4 godine. Provedbom postupka nabave zajedničkih revizora prema predloženom sukcesivnom modelu omogućava se kontinuitet barem jednog revizora na angažmanu u trenutku kada drugi zajednički revizor započinje angažman. Time se smanjuje rizik istodobnog uvođenja dva nova revizora u složene revizijske procese, što pridonosi stabilnosti i kvaliteti zajedničke revizije.

U cilju međusobne neovisnosti dva revizorska društva, prije potpisa svakog pojedinačnog ugovora revizori moraju biti upoznati s kojim drugim revizorskim društvom će pružati usluge zajedničke revizije u predstojećem razdoblju.

Ukoliko se Naručitelj odluči da predmet nabave zajedničke revizije ugovara temeljem provedenog jednog postupka nabave podijeljenog na dvije grupe potrebno je da dokumentacijom o nabavi odredi da jedan ponuditelj može biti odabran samo za jednu grupu. Također, dokumentacijom o nabavi je potrebno predvidjeti da u slučaju da jedan ponuditelj ima ekonomski najpovoljnije ponude u obje grupe, Ugovor će zaključiti za grupu koja je po cijeni povoljnija.

Budući da svako revizorsko društvo dostavlja zasebnu ponudu, ugovaranjem zajedničkih revizora kroz zasebne postupke nabave, odnosno kroz jednu nabavu podijeljenu na grupe, osigurava se potpuna neovisnost između revizorskih društava koji provode reviziju, što nije u potpunosti moguće osigurati ukoliko se zajednički revizori ugovaraju na način da dostavljaju jednu ponudu kao zajednica ponuditelja.

4. POSTUPAK SKLAPANJA OKVIRNOG SPORAZUMA I POJEDINAČNIH UGOVORA

U procesu odabira revizora Naručitelj sklapa okvirni sporazum s tri revizorska društva koja su na temelju odabira Stručnog povjerenstva ušla u užu izbor prema kriterijima propisanim u poglavlju ovog Dodatka – *Kriteriji za odabir ponuda*.

Predmetni postupak nabave je potrebno provesti s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s više revizorskih društava (najviše 3) na razdoblje do 4 godine. Prilikom sklapanja pojedinačnog ugovora temeljem okvirnog sporazuma, potrebno je uzeti u obzir minimalno trajanje početnog angažmana od dvije godine te ograničenja koja proizlaze iz obveznog razdoblja rotacije revizorskog društva za zakonske revizije subjekata od javnog interesa. U slučaju da tijekom trajanja okvirnog sporazuma istječe zakonski dopušteni rok angažmana za pojedino revizorsko društvo, sljedeći pojedinačni ugovor koji se sklapa temeljem okvirnog sporazuma s tim revizorskim društvom sklapa se na kraće razdoblje, odnosno u trajanju koje odgovara preostalom vremenu u kojem to društvo može obavljati reviziju Naručitelja, sukladno odredbama ZOREV-a i Uredbe (EU) br. 537/2014, ali ne za početno razdoblje kraće od dvije godine.

Ukoliko se Naručitelj odluči da predmet nabave zajedničke revizije ugovara temeljem provedenog jednog postupka nabave podijeljenog na dvije grupe, svaka grupa predmeta nabave se provodi s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s više revizorskih društava

(najviše 3) na razdoblje od dvije, najdulje do četiri godine. Naručitelj odabire te sklapa okvirni sporazum za svaku grupu s najviše tri revizorska društva koja su na temelju odabira Stručnog povjerenstva ušla u uži izbor prema kriterijima propisanim u poglavlju Kriteriji za odabir ponuda. Prilikom planiranja provedbe nabave zajedničke revizije po grupama, Naručitelj treba imati u vidu da za jednu grupu zaključi okvirni sporazum na dvije a za drugu na dulje razdoblje, najdulje do četiri godine. Na taj način će osigurati mogućnost da prema gore opisanom postupku odabire jednog zajedničkog revizora svake dvije godine putem jedinstvenog postupka koji nije podijeljen na grupe.

Okvirni sporazum ne obvezuje stranke na sklopanje pojedinačnog ugovora na temelju tog okvirnog sporazuma.

Naručitelj će zaključiti ugovore o javnoj nabavi temeljem okvirnog sporazuma, s revizorskim društvom koje je dalo ekonomski najpovoljniju ponudu u postupku sklopanja okvirnog sporazuma.

U slučaju da revizorsko društvo koje je imalo ekonomski najpovoljniju ponudu u postupku sklopanja okvirnog sporazuma odbije zaključiti ugovor temeljem okvirnog sporazuma ili nije u mogućnosti izvršiti predmet, grupu ili dio predmeta nabave, naručitelj zadržava pravo zaključiti ugovor o javnoj nabavi za predmet nabave sa sljedećim raspoloživim najpovoljnijim revizorskim društvom s kojim je sklopljen okvirni sporazum.

Ukoliko u postupku javne nabave nije moguće odabrati najmanje tri revizorska društva s valjanim ponudama, okvirni sporazum sklopit će se s manjim brojem revizorskih društava, odnosno, jednim revizorskim društvom, osim ako se biraju oba zajednička revizora istovremeno.

Ugovori na temelju okvirnog sporazuma sklopljenog s više revizorskih društava dodjeljuju se bez ponovne provedbe nadmetanja, prema uvjetima utvrđenima u okvirnom sporazumu.

Ugovor na temelju okvirnog sporazuma sklopljenog s jednim revizorskim društvom dodjeljuje se prema uvjetima utvrđenim u okvirnom sporazumu.

Iako je člankom 148. stavkom 2. ZJN 2016 propisano da okvirni sporazum s više gospodarskih subjekata ne obvezuje stranke na sklopanje ugovora na temelju tog okvirnog sporazuma, a okvirni sporazum s jednim gospodarskim subjektom obvezuje stranke na izvršenje okvirnog sporazuma ako je tako javni naručitelj odredio u dokumentaciji, prilikom izrade dokumentacije o nabavi predlaže se navesti odredbu kojom se potvrđuje da revizorsko društvo koje je zaključilo okvirni sporazum nije u obvezi sklopiti pojedinačni ugovor, odnosno nije u obvezi obavljati zajedničku reviziju.

Naime, na ovaj način se revizorskim društvima ostavlja mogućnost da mogu odustati od obavljanja zajedničke revizije s revizorskim društvom koje im nije prihvatljivo kao partner ili iz nekog drugog razloga ne žele obavljati zajedničku reviziju.

Ugovor na temelju okvirnog sporazuma s revizorskim društvom kojemu je zajednička revizija koja je predmet nabave početni angažman, sklapa se na najmanje dvije godine sukladno odredbama ZOREV o trajanju početnog angažmana od najmanje dvije uzastopne godine.

Hrvatska revizorska komora izdala je Smjernicu 17, *Ugovori o reviziji*, kojom je, zbog specifičnosti zajedničke revizije, zasebno obuhvaćen *Ugovor o zajedničkoj reviziji financijskih izvještaja* gdje se prijedlogom tripartitnog ugovora između subjekta zajedničke revizije i jednog od njih revizora daje primjer odredbi ugovora o zajedničkoj reviziji.

Naručitelji se upućuju da na temelju okvirnih sporazuma, koje su zaključili temeljem provedenih postupaka javne nabave, s odabranim međusobno neovisnim revizorskim društvima zaključe priloženi tripartitni Ugovor.

Ugovor o zajedničkoj reviziji ne mora biti tripartitni te se može sklopiti u obliku ugovora između subjekta revizije i svakog od zajedničkih revizora zasebno.

5. PROCIJENJENA VRIJEDNOST I KOLIČINA PREDMETA NABAVE

Prilikom određivanja procijenjene vrijednosti nabave zajedničke revizije Naručitelji trebaju primijeniti Kalkulator očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada Hrvatske revizorske komore te temeljem istog odrediti procijenjenu vrijednost i okvirnu količinu potrebnih sati angažmana pojedinačnog revizorskog društva, uzimajući pritom minimalno srednju vrijednost raspona naknade za angažman revizije i minimalno srednju vrijednost očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije.

Budući da je tijekom predviđenog trajanja okvirnog sporazuma moguće da subjekti revizije imaju promjene u poslovanju, odnosno da njihovo poslovanje tijekom godina raste ili se smanjuje što bi dovelo do drugačijih ulaznih podataka u kalkulatoru očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada, Naručitelji u dokumentaciji o nabavi, na temelju kalkulatora očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada, određuje predviđene (okvirne) količine u troškovniku, a stvarno nabavljena količina predmeta nabave, odnosno stvarno utrošeni sati mogu biti veći ili manji od predviđenih s tim da se ukupna plaćanja ograniče na iznos procijenjene vrijednosti uvećane za 25 %.

6. MINIMALNI UVJETI SPOSOBNOSTI (KRITERIJI ZA KVALITATIVNI ODABIR GOSPODARSKIH SUBJEKATA)

Naručiteljima se ostavlja na slobodnu volju da ovisno o konkretnom predmetu nabave propišu uvjete ekonomske i financijske sposobnosti.

Što se tiče uvjeta tehničke i stručne sposobnosti Naručitelji bi trebali minimalno zahtijevati da revizorsko društvo ima dovoljnu razinu iskustva i stručnosti, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora, odnosno popisom uredno izvršenih usluga te raspolaganjem sa stručnim osobljem koje je u mogućnosti izvršiti usluge koje su predmet nabave. Svakako Naručitelji trebaju predvidjeti dokumentacijom da su revizorska društva u mogućnosti angažirati dodatne stručnjake ako je to potrebno da bi se izvršile tražene usluge.

Popis usluga

Uputno je kao dokaz prethodnog iskustva revizorskog društva zatražiti popis istih ili sličnih usluga pruženih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri godine koje prethode toj godini, pri čemu se sličnim uslugama smatraju usluge revizije koje je revizorsko društvo pružalo kod naručitelja s područja Republike Hrvatske koji je prema odredba važećeg Zakona o računovodstvu (NN 85/24 i 145/24) razvrstan u skupinu velikih poduzetnika i subjekata od javnog interesa. Traženi popis istih ili sličnih usluga mora sadržavati najmanje 1 (jednu) uredno pruženu uslugu minimalne vrijednosti u iznosu procijenjene vrijednosti predmetne nabave.

7. TROŠKOVNIK I PROMJENJIVOST JEDINIČNE CIJENE

Naručitelji trebaju izraditi troškovnik na način da revizorska društva nude jediničnu cijenu prema satu te da ukupna cijena ponude čini umnožak jedinične cijene i predviđenih okvirnih sati za provođenje angažmana revizije.

S obzirom na to da se okvirni sporazum sklapa na razdoblje do četiri godine potrebno je predvidjeti te ugovoriti promjenjivost jedinične cijene na način da se prije sklapanja svakog pojedinačnog ugovora, počevši od drugog, jedinična cijena revidira za stopu inflacije na godišnjoj razini.

8. KRITERIJI ZA ODABIR PONUDA

Prilikom izrade kriterija za odabir ponuda Naručitelji se trebaju voditi kvalitetom pružene usluge, odnosno odabira ekonomski najpovoljnije ponude.

Slijedom navedenog, Naručitelji trebaju odrediti najbolji omjer između cijene i kvalitete uzimajući u obzir značaj kvalitetne i neo-visne revizije.

Stoga Naručitelji se upućuju prilikom određivanja relativnih pondera prednost dati kvaliteti u odnosu na cijenu u omjeru 80 % kvaliteta naspram 20 % cijena.

U nastavku se nalazi tablica s indikativnim prikazom kriterija za odabir ponuda koje Naručitelji mogu koristiti prilikom određivanja kriterija kvalitete s tim da predloženih 80 bodova rasporede prema onim kriterijima za koje smatraju da će im, obzirom na konkretan predmet nabave, osigurati najveću kvalitetu u izvršenju ugovora, odnosno osigurati stručnost osoblja za koje smatraju da su najbitnije.

Ponudene kriterije subjekt revizije može prilagoditi u skladu sa svojom veličinom, kompleksnosti organizacije i drugim karakteristikama koji omogućavaju osiguranje dostatnih kapaciteta ponuditelja za izvršenje usluge revizije godišnjih financijskih izvještaja.

Prilikom ocjene primjerenosti kapaciteta revizijskog i ostalog stručnog osoblja potrebno je koristiti izračun očekivanih sati kao osnovu za primjenu najbolje profesionalne prakse ponuđen kroz kalkulator očekivanih minimalnih sati za provođenje angažmana revizije i indikativnih revizijskih naknada.

Glavni revizijski partner			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Broj godina iskustva glavnog revizijskog partnera u obavljanju zakonske revizije	Naručitelj boduje broj godina iskustva glavnog revizijskog partnera na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju glavnog revizijskog partnera koji ima najviše iskustva prema navedenom kriteriju, ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se godine iskustva glavnog revizijskog partnera iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{GRP} = GRP_N / GRP_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{GRP} – broj bodova prema kriteriju GRP_N – iskustvo glavnog revizijskog partnera iz ponude koja se ocjenjuje GRP_{MAX} – iskustvo glavnog revizijskog partnera koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svaki glavni revizijski partner s 15 ili više godina iskustva ostvariti maksimalni broj bodova	7	19
Broj revizija velikih poduzetnika i koji su obveznici primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (dalje: MSFI), u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri (3) godine koje prethode toj godini	Naručitelj boduje iskustvo glavnog revizijskog partnera na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju glavnog revizijskog partnera koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo glavnog revizijskog partnera iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{GRP} = GRP_N / GRP_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{GRP} – broj bodova prema kriteriju GRP_N – iskustvo glavnog revizijskog partnera iz ponude koja se ocjenjuje GRP_{MAX} – iskustvo glavnog revizijskog partnera koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi glavni revizijski partneri s 15 ili više revizija ostvariti maksimalni broj bodova	4	

Iskustvo glavnog revizijskog partnera u uslugama zakonske revizije godišnjih financijskih izvještaja trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj s iznosom ukupne imovine od 829.500.000, - eura i više	Naručitelj boduje iskustvo glavnog revizijskog partnera na način da ponuda podnuditelja koji ima na raspolaganju glavnog revizijskog partnera koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo glavnog revizijskog partnera iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{GRP} = GRPN / GRP_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{GRP} – broj bodova prema kriteriju $GRPN$ – iskustvo glavnog revizorskog partnera iz ponude koja se ocjenjuje GRP_{MAX} – iskustvo glavnog revizorskog partnera koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi glavni revizijski partneri s 15 ili više revizija ostvariti maksimalni broj bodova	4	
Broj revizija listanih kompanija	Naručitelj boduje iskustvo glavnog revizijskog partnera na način da ponuda podnuditelja koji ima na raspolaganju glavnog revizijskog partnera koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo glavnog revizijskog partnera iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{GRP} = GRPN / GRP_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{GRP} – broj bodova prema kriteriju $GRPN$ – iskustvo glavnog revizorskog partnera iz ponude koja se ocjenjuje GRP_{MAX} – iskustvo glavnog revizorskog partnera koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi glavni revizijski partneri s 15 ili više revizija ostvariti maksimalni broj bodova	4	
Partner ili ovlašteni revizor s odobrenjem za rad za obavljanje provjere izvještaja o održivosti			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Broj provjera izvještaja o održivosti	Naručitelj boduje iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora na način da ponuda podnuditelja koji ima na raspolaganju partnera ili ovlaštenog revizora koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{OR} = OR_N / OR_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{OR} – broj bodova prema kriteriju OR_N – iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora iz ponude koja se ocjenjuje OR_{MAX} – iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi partneri ili ovlašteni revizori s 15 ili više provjera ostvariti maksimalni broj bodova	5	15
Iskustvo partnera/ovlaštenog revizora s revizijama godišnjih financijskih izvješća i/ili provjera izvještaja o održivosti subjekata od javnog interesa	Naručitelj boduje iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora na način da ponuda podnuditelja koji ima na raspolaganju partnera ili ovlaštenog revizora koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{OR} = OR_N / OR_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{OR} – broj bodova prema kriteriju OR_N – iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora iz ponude koja se ocjenjuje OR_{MAX} – iskustvo partnera ili ovlaštenog revizora koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi partneri ili ovlašteni revizori s 15 ili više revizija/ provjera maksimalni broj bodova	7	
	DA	3	

Posjedovanje drugih licenci i akreditacija, strane (primjerice: ACCA, ACA, CISA, CIA, CFA) i domaće (primjerice: ovlašteni porezni savjetnik, ovlašteni procjenitelj, ovlašteni sudski vještak, ovlašteni forenzičar, ovlašteni interni revizor)	NE	0	
Voditelj tima			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Broj godina iskustva voditelja tima u obavljanju zakonske revizije	Naručitelj boduje broj godina iskustva voditelja tima na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju voditelja tima koji ima najviše iskustva prema navedenom kriteriju, ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se godine iskustva voditelja tima iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{VT} = VT_N / VT_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{VT} – broj bodova prema kriteriju VT_N – iskustvo voditelja tima iz ponude koja se ocjenjuje VT_{MAX} – iskustvo voditelja tima koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 10 te će svi voditelji tima s 10 ili više godina iskustva ostvariti maksimalni broj bodova	7	17
Broj revizija velikih poduzetnika koji su obveznici primjene MSFI, u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri (3) godine koje prethode toj godini	Naručitelj boduje iskustvo voditelja tima na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju voditelja koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo voditelja tima iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{VT} = VT_N / VT_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{VT} – broj bodova prema kriteriju VT_N – iskustvo voditelja tima iz ponude koja se ocjenjuje VT_{MAX} – iskustvo voditelja tima koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi voditelji tima s 15 ili više revizija ostvariti maksimalni broj bodova	7	
	DA	3	
Posjedovanje drugih licenci i akreditacija, strane (primjerice: ACCA, ACA, CISA, CIA, CFA) i domaće (primjerice: ovlašteni porezni savjetnik, ovlašteni procjenitelj, ovlašteni sudski vještak, ovlašteni forenzičar, ovlašteni interni revizor)	NE	0	
IT revizor			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Broj godina iskustva u obavljanju IT revizije	Naručitelj boduje broj godina iskustva IT revizora na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju IT revizora koji ima najviše iskustva prema navedenom kriteriju, ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se godine iskustva IT revizora iz ostalih ponuda boduje prema formuli	3	9

	$B_{ITR} = ITR_N / ITR_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{ITR} – broj bodova prema kriteriju ITR_N – iskustvo IT revizora iz ponude koja se ocjenjuje ITR_{MAX} – iskustvo IT revizora koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 10 te će svi IT revizori s 10 ili više godina iskustva ostvariti maksimalni broj bodova		
Broj IT revizija u okviru revizija velikih poduzetnika koji su obveznici primjene MSFI, u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri (3) godine koje prethode toj godini.	Naručitelj boduje iskustvo IT revizora na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju IT revizora koji ima najveći broj usluga prema navedenom kriteriju ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se iskustvo IT revizora iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{ITR} = ITR_N / ITR_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{ITR} – broj bodova prema kriteriju ITR_N – iskustvo IT revizora iz ponude koja se ocjenjuje ITR_{MAX} – iskustvo IT revizora koji posjeduje najviše iskustva X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 15 te će svi IT revizori s 15 ili više IT revizija ostvariti maksimalni broj bodova	3	
Posjedovanje CISA certifikata (Certified Information Systems Auditor) ISACA ili jednakovrijednog certifikata	DA	3	
	NE	0	
Članovi tima			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Broj članova tima koji posjeduju i druge licence i akreditacije, strane (primjerice: ACCA, ACA, CISA, CIA, CFA) i domaće (primjerice: ovlašteni porezni savjetnik, ovlašteni procjenitelj, ovlašteni sudski vještak, ovlašteni forenzičar, ovlašteni interni revizor, ovlašteni porezni savjetnik)	Jedan član tima posjeduje jedan ili više navedenih certifikata	3	12
	Dva člana tima posjeduju jedan ili više navedenih certifikata	3	
	Tri člana tima posjeduju jedan ili više navedenih certifikata	3	
	Četiri člana tima posjeduju jedan ili više navedenih certifikata	3	
Dodatno osoblje koje će revizor angažirati na izvršenju ugovora			
Kriterij	Vrijednost	Bodovi	Maksimalni broj bodova
Osim glavnog revizijskog partnera dodatno se boduje raspoloživost s dodatnim brojem partnera / članova uprave)	Naručitelj boduje raspoloživost s dodatnim brojem partnera / članova uprave na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju najveći broj dodatnih partnera / članova uprave ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se raspoloživost dodatnih partnera / članova uprave iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{DP} = DP_N / DP_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{DP} – broj bodova prema kriteriju DP_N – broj dodatnih partnera / članova uprave iz ponude koja se ocjenjuje DP_{MAX} – broj dodatnih partnera / članova uprave iz ponude koja se raspolaže s najvećim brojem dodatnih partnera / članova uprave X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 6 te će sve ponude s 6 ili više dodatnih partnera / članova uprave ostvariti maksimalni broj bodova	2	8

Uz minimalno tražena dva voditelja tima dodatno se boduje raspoloživost s dodatnim brojem voditelja tima	Naručitelj boduje raspoloživost s dodatnim brojem voditelja tima na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju najveći broj dodatnih voditelja tima ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se raspoloživost dodatnih voditelja tima iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{DVT} = DVT_N / DVT_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{DVT} – broj bodova prema kriteriju DVT_N – broj dodatnih voditelja tima iz ponude koja se ocjenjuje DVT_{MAX} – broj dodatnih voditelja tima iz ponude koja se raspolaže s najvećim brojem dodatnih voditelja tima X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 6 te će sve ponude s 6 ili više dodatnih voditelja tima ostvariti maksimalni broj bodova	2	
Uz minimalno tražena dva IT revizora dodatno se boduje raspoloživost s dodatnim brojem IT revizora	Naručitelj boduje raspoloživost s dodatnim brojem IT revizora na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju najveći broj dodatnih IT revizora ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se raspoloživost dodatnih IT revizora iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{DITR} = DITR_N / DITR_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{DITR} – broj bodova prema kriteriju $DITR_N$ – broj dodatnih IT revizora iz ponude koja se ocjenjuje $DITR_{MAX}$ – broj dodatnih IT revizora iz ponude koja se raspolaže s najvećim brojem dodatnih IT revizora X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 6 te će sve ponude s 6 ili više dodatnih IT revizora ostvariti maksimalni broj bodova	2	
Uz minimalno tražena četiri člana tima dodatno se boduje raspoloživost s dodatnim brojem članova tima	Naručitelj boduje raspoloživost s dodatnim brojem članova tima na način da ponuda ponuditelja koji ima na raspolaganju najveći broj dodatnih članova tima ostvaruje maksimalni iznos bodova, dok se raspoloživost dodatnih članova tima iz ostalih ponuda boduje prema formuli $B_{DCT} = DCT_N / DCT_{MAX} * X$ pri čemu je: B_{DCT} – broj bodova prema kriteriju DCT_N – broj dodatnih članova tima iz ponude koja se ocjenjuje DCT_{MAX} – broj dodatnih članova tima iz ponude koja se raspolaže s najvećim brojem dodatnih članova tima X – maksimalni broj bodova prema ovom kriteriju Najveći broj koji će Naručitelj uzeti u obzir je 10 te će sve ponude s 10 ili više dodatnih članova tima ostvariti maksimalni broj bodova	2	
Ukupno ostvareni bodovi			80

9. UVJETI ZA IZVRŠENJE UGOVORA O ZAJEDNIČKOJ REVIZIJI

Tijekom izvršenja Ugovora o obavljanju zajedničke revizije ugovaratelji, odnosno revizorska društva, neovisno o obvezi primjene ZJN 2016, moraju se u obavljanju zajedničke revizije pridržavati ove Smjernice, Zakona o reviziji i Uredbe (EU) br. 537/2014 te ostalih primjenjivih pozitivnopravnih propisa.

Prije zaključenja okvirnog sporazuma Naručitelji moraju utvrditi je li odabrano revizorsko društvo ispunjava uvjet propisan člankom 63. Zakona o reviziji, koji propisuje da revizorsko društvo koje obavlja zakonsku reviziju i/ili provjeru izvještaja o održivosti subjekata od javnog interesa mora imati zaposlena u punom radnom vremenu najmanje tri ovlaštena revizora.

Također, naručitelji moraju imati u vidu da ne smiju zaključiti ugovor s revizorskim društvom koji ostvaruje više od 15 % godišnjeg

prihoda kod tog naručitelja. Dodatno, samim ugovorom je potrebno predvidjeti da će se ugovor raskinuti ukoliko tijekom izvršenja ugovora prihodi ostvareni kod tog subjekta revizije prelaze 15 % ukupnih prihoda revizorskog društva na godišnjoj razini.

Ograničenje odgovornosti:

Ovaj Dodatak Smjernici, koji se odnosi na ugovaranje zajedničke revizije za obveznike primjene ZJN 2016, ne isključuje niti umanjuje obvezu dosljedne primjene ZJN 2016. U slučaju bilo kakve neusklađenosti između odredbi ove Smjernice i odredbi ZJN 2016, prednost imaju odredbe ZJN 2016 te relevantna sudska praksa.

Napomena

Predmetna Smjernica izrađena je s ciljem unapređenja učinkovitosti i transparentnosti u postupku izbora zajedničkog revizora,

kao i u procesu ugovaranja i provedbe zajedničke revizije. Iako su informacije i preporuke sadržane u ovom dokumentu sastavljene s posebnom pažnjom te se temelje na važećim zakonima i propisima, naručitelji, revizorska društva i ostali korisnici ove Smjernice dužni su navedene postupke prilagoditi pozitivnim pravnim propisima, posebnim regulativama i profesionalnim pravilima koja se primjenjuju na njihovo poslovanje, uzimajući u obzir vlastita prava i ograničenja pri ugovaranju revizorskih usluga.

SISAČKI VODOVOD D.O.O.

58

Na temelju članka 52. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, (»Narodne novine«, broj 153/09., 90/11., 56/13., 154/14., 119/15., 120/16., 127/17. i 66/19.) i članka 23. stavka 1. podstavak 4. Zakona o vodnim uslugama (»Narodne novine«, broj 66/19.), te na temelju članka 23. Društvenog ugovora, skupština javnog isporučitelja vodnih usluga, SISAČKI VODOVOD d.o.o., na sjednici održanoj 21. siječnja 2026. godine većinom glasova iz članka 24. stavaka 2. i 3. Zakona o vodnim uslugama, donijela je

ODLUKU O NAKNADI ZA RAZVOJ

Članak 1.

Na uslužnom području 16, na kojem je društvo preuzimatelj SISAČKI VODOVOD d.o.o. (dalje u tekstu: javni isporučitelj vodnih usluga) plaća se naknada za razvoj.

Članak 2.

Obveznik naknade za razvoj je korisnik vodne usluge javne vodoopskrbe.

Članak 3.

Osnovica naknade za razvoj je kubični metar (m³) isporučene vodne usluge iz članka 2. ove Odluke.

Članak 4.

Naknada za razvoj uvodi se u jednoj visini (tarifi) na uslužnom području i iznosi 0,24 € po osnovici iz članka 3. ove Odluke (€/m³).

Članak 5.

Naknada za razvoj iz ove Odluke obračunava se putem računa za vodnu uslugu, na kojima se zasebno iskazuje.

Naknada za razvoj plaća se u rokovima dospijeca cijene vodne usluge po računima za vodnu uslugu.

Naknada za razvoj obračunava se prema isporučenim količinama vode za ljudsku potrošnju na način kako se iste izračunavaju sukladno odluci o cijeni vodnih usluga.

Članak 6.

Javni isporučitelj vodnih usluga u obvezi je prikupljena sredstva naknade za razvoj evidentirati u svojim poslovnim knjigama na zasebnim knjigovodstvenim kontima.

Članak 7.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno Planu gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje 2026. – 2029., koji je objavljen na internetskoj stranici www.sisackivodovod.hr.

Pod izdacima gradnje komunalnih vodnih građevina podrazumijevaju se svi izdaci koji su nužni da se pripremi, provede i pusti u uporabu projekt gradnje komunalnih vodnih građevina (CAPEX), što uključuje, ali nije ograničeno na: izradu predstudije izvodljivosti projekta, studije izvodljivosti projekta, ocjene o potrebi procjene, studije utjecaja na okoliš, studije utjecaja na prirodu, djelatnosti prethodnih istraživanja (utvrđivanje uvjeta za građenje, utvrđivanje stanja materijala i građevine te uređaja i instalacija u odnosu na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu) izradu idejnog, glavnog i provedbenog projekta i drugih poslova projektiranja, ishođenje potrebnih upravnih dozvola i drugih upravnih akata (lokacijske, građevinske, uporabne i dr.), ishođenja posebnih uvjeta za građenje, provedbe postupaka javnih nabava, provedbe postupaka otkupa i izvlaštenja te drugog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, provedbe geodetskih poslova, građenja, nadzora nad građenjem, upravljanje projektom gradnje, djelatnosti ispitivanja materijala, određenih dijelova ili cijele građevine, troškove testiranja i probnoga pogona, troškove pravnih postupaka u vezi s prethodnim poslovima. Sredstva zajedničkog dijela naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa vezanih uz gradnju komunalnih vodnih građevina te financiranje otplate zajmova i kredita danih u svrhu gradnje komunalnih vodnih građevina.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se i za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina sukladno financijskom planu javnog isporučitelja vodnih usluga.

Članak 8.

Neurošena sredstva naknade za razvoj prikupljena do stupanja na snagu ove Odluke koriste se u skladu s člankom 7. ove Odluke.

Članak 9.

Ova Odluka važi do 31. prosinca 2029. godine.

Članak 10.

Ova Odluka objavljuje se u »Narodnim novinama« i stupa na snagu prvoga dana u mjesecu nakon mjeseca u kojem je objavljena u »Narodnim novinama«.

Stupanjem na snagu ove Odluke, prestaje važiti Odluka o naknadi za razvoj komunalnih vodnih građevina (»Narodne novine«, broj 81/2022).

Urbroj: 2176/05-13-26-83

Sisak, 21. siječnja 2026.

Predsjednik Skupštine –
predsjedavajući
Domagoj Orlić, v. r.

MOSLAVINA D.O.O.

59

Na temelju članka 52. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (»Narodne novine« br. 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19 i 36/24), članka 23. stavka 1. podstavka 4. Zakona o vodnim uslugama (»Narodne novine« 66/19) i članka 33. Društvenog ugovora, Skupština trgovačkog društva Moslavine d.o.o. na sjednici održanoj dana 21. siječnja 2026. godine dvostrukom većinom glasova u skladu s čl. 33 Društvenog ugovora i člankom 24. stavkom 2. Zakona o vodnim uslugama, donijela je

ODLUKU O NAKNADI ZA RAZVOJ

Članak 1.

Na području pružanja vodnih usluga Moslavine d.o.o. (dalje u tekstu: javni isporučitelj vodnih usluga) koje čine područja Grada Kutina, Grada Popovače, Grad Novska, Općine Velika Ludina, Općina Lipovljani, Općina Jasenovac i Općina Hrvatska Dubica naplaćuje se naknada za razvoj.

Članak 2.

Obveznik naknade za razvoj je korisnik vodne usluge javne vodoopskrbe odnosno vodne usluge javne odvodnje.

Članak 3.

Osnovica naknade za razvoj je kubični metar (m³) isporučene vodne usluge iz članka 2. ove Odluke.

Za korisnike vodnih usluga priključene na sustav javne odvodnje koji nisu priključeni na sustav javne vodoopskrbe osnovica naknade za razvoj je jedinica mjere kubični metar (m³) obračunate vodne usluge javne odvodnje.

Članak 4.

Naknada za razvoj uvodi se u zajedničkom i posebnom dijelu.

Članak 5.

Zajednički dio naknade za razvoj uvodi se u visini od 0,05 €/m³.

Članak 6.

Posebni dio naknade za razvoj uvodi se za područje svake zasebne jedinice lokalne samouprave, u visini kako slijedi:

	Jedinica lokalne samouprave	Kategorija obveznika	Tarifa naknade za razvoj €/m ³
1.	Grad Kutina	Kućanstva	0,35
		Poslovni korisnici	0,55
2.	Grad Popovača	Kućanstva	0,35
		Poslovni korisnici	0,55
3.	Grad Novska	Kućanstva	0,15
		Poslovni korisnici	0,15
4.	Općina Velika Ludina	Kućanstva	0,35
		Poslovni korisnici	0,55
5.	Općina Lipovljani	Kućanstva	0,15
		Poslovni korisnici	0,15
6.	Općina Jasenovac	Kućanstva	0,15
		Poslovni korisnici	0,15
7.	Općina Hrvatska Dubica	Kućanstva	0,15
		Poslovni korisnici	0,15

Kategorije obveznika naknade za razvoj, u smislu ove Odluke, su kućanstva i poslovni korisnici.

Značenje izraza kućanstva i poslovni korisnici propisano je Uredbom o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga (»Narodne novine«, broj 70/23).

Članak 7.

Naknada za razvoj iz ove Odluke obračunava se putem računa za vodnu uslugu, na kojima se zasebno iskazuje.

Naknada za razvoj plaća se u rokovima dospijeća cijene vodne usluge po računima za vodnu uslugu.

Članak 8.

Javni isporučitelj vodnih usluga u obvezi je prikupljena sredstva naknade za razvoj evidentirati u svojim poslovnim knjigama na zasebnim pozicijama.

Članak 9.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno Planu gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje 2025. – 2028. godine, koji je objavljen na internetskoj stranici isporučitelja vodnih usluga.

Pod izdacima gradnje komunalnih vodnih građevina treba podrazumijevati sve izdatke koji su nužni da se pripremi, provede i pusti u uporabu projekt gradnje komunalnih vodnih građevina (CAPEX), što uključuje, ali nije ograničeno na: izradu predstudije izvodljivosti projekta, studije izvodljivosti projekta, ocjene o potrebi procjene, studije utjecaja na okoliš, studije utjecaja na prirodu, djelatnosti prethodnih istraživanja (utvrđivanje uvjeta za građenje, utvrđivanje stanja materijala i građevine te uređaja i instalacija u odnosu na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu), izradu idejnog, glavnog i provedbenog projekta i drugih poslova projektiranja, ishođenje potrebnih upravnih dozvola i drugih upravnih akata (lokacijske, građevinske, uporabne i dr.), ishođenja posebnih uvjeta za građenje, provedbe postupaka javnih nabava, provedbe postupaka otkupa i izvlaštenja te drugog rješavanja imovinskopравnih odnosa, provedbe geodetskih poslova, građenja, nadzora nad građenjem, upravljanje projektom gradnje, djelatnosti ispitivanja materijala, određenih dijelova ili cijele građevine, troškove testiranja i probnoga pogona, troškove pravnih postupaka u vezi s prethodnim poslovima. Sredstva zajedničkog dijela naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina, rješavanje imovinskopравnih odnosa vezanih uz gradnju komunalnih vodnih građevina te financiranje otplate zajmova i kredita danih u svrhu gradnje komunalnih vodnih građevina.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se i za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina sukladno financijskom planu javnog isporučitelja vodnih usluga.

Članak 10.

Nadzor nad obračunom i naplatom naknada za razvoj provodi ekonomski sektor.

Članak 11.

Stupanjem na snagu ove Odluke, prestaje važiti:

1. Odluka o naknadi za razvoj društva Moslavine d.o.o. od 20. kolovoza 2024. urbroj: 3642/2024 objavljena u »Narodnim novinama« broj 102/2024.

Članak 12.

Neutrošena sredstva naknade za razvoj prikupljena do stupanja na snagu ove Odluke koriste se u skladu s člankom 7. ove Odluke.

Članak 13.

Ova Odluka objavljuje se u »Narodnim novinama« i stupa na snagu kasnijim od sljedećih datuma: 1. veljače 2026. ili osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Urbroj: 189/2026

Kutina, 21. siječnja 2026.

Predsjednik
Skupštine Moslavina d.o.o.
Dražen Pavlović, v. r.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

60

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Ante Galić, predsjednik Vijeća, te suci Dražen Bošnjaković, Sanja Bezbradica Jelavić, Maša Marochini Zrinski, Rajko Mlinarić i Miroslav Šeparović, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli Bojana Dobrović i Slavo Dobrović, oboje iz Pirovca, koje zastupa Mario Jurić, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 4. prosinca 2025. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se presuda i rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-646/2020-6 od 14. svibnja 2024. i predmet se vraća Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na ponovni postupak.

III. Vrhovni sud Republike Hrvatske dužan je, u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od tri (3) mjeseca računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u »Narodnim novinama« donijeti odluku u predmetu koji se pred tim sudom vodi pod brojem Rev-646/2020.

IV. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), zbog povrede prava na razumnu duljinu postupka zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), podnositeljima ustavne tužbe određuje se primjerena naknada zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava i to:

– Bojani Dobrović iz Pirovca, Petra Draganića – Vrančića 5, 5.865,00 eura i

– Slavi Dobroviću iz Pirovca, Petra Draganića – Vrančića 5, 5.865,00 eura.

V. Naknada iz točke IV. izreke ove odluke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositelja Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

VI. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijeli su Bojana Dobrović i Slavo Dobrović, oboje iz Pirovca (u daljnjem tekstu: podnositelji), koje u ustavnosudskom postupku zastupa Mario Jurić, odvjetnik u Zagrebu. Ustavna tužba podnesena je u povodu presude i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-646/2020-6 od 14. svibnja 2024. (u daljnjem tekstu: osporena odluka).

2. Osporenom odlukom Vrhovnog suda u dijelu presude odbijena je revizija podnositelja podnesena u povodu presude i rješenja Županijskog suda u Zagrebu broj: 54 Gž-5759/15-2 od 7. lipnja 2016. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska odluka).

2.1. Drugostupanjskom odlukom u dijelu presude odbijena je žalba podnositelja i potvrđena presuda i rješenje Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: XIII P-8387/00-170 od 3. travnja 2015.

(u daljnjem tekstu: prvostupanjska odluka), a kojom je (također u dijelu presude) odbijen tužbeni zahtjev podnositelja kojim su od Republike Hrvatske (prvotužena), Centra za restrukturiranje i prodaju sa sjedištem u Zagrebu (pravnog sljednika Hrvatskog fonda za privatizaciju kao drugotuženi), Societe Generale Splitske banke d.d. (trećetužena), OTP banke Hrvatska d.d. (pravnoj sljednici Dalmatinske banke d.d. Zadar kao četvrtetužena) i Croatia banka d.d. Zagreb (petotužena) zatražili solidarnu isplatu iznosa s naslova naknade štete, nastale kršenjem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća (»Narodne novine« broj 19/91., 83/92., 84/92., 94/93., 2/94., 9/95., 21/96. i 118/99.) u postupku pretvorbe i privatizacije HUTP Hotela Split s.p.o.

2.2. U dijelu rješenja osporene odluke Vrhovnog suda (točka I. izreke) odbijena je revizija podnositelja u odnosu na točku I. drugostupanjske odluke (rješenje) kojim je potvrđena prvostupanjska odluka također u dijelu rješenja (odbačaj tužbe podnositelja u odnosu na petotuženu Croatia banku d.d. Zagreb, odbijen zahtjev za izdavanje privremene mjere osiguranja novčane tražbine zabranom prvotuženoj, drugotuženom i četvrtotuženoj otuđenja i opterećenja založene nekretnine podnositelja, nalaganje obveze podnositeljima tuženicima nadoknaditi trošak provedenog parničnog postupka).

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P-8387/2000.

4. Podnositelji u ustavnoj tužbi tvrde da su im osporenom odlukom Vrhovnog suda (kao i nižestupanjskim presudama i rješenjima) povrijeđena prava zajamčena člancima 29. stavkom 1., 48. stavkom 1. i 49. stavkom 4. Ustava kao i pravo zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06., 2/10., 13/17. i 6/24.; u daljnjem tekstu: Konvencija) te člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

A. MERITUM

5. Prijepor razmatran u postupku koji je prethodio ovom ustavnosudskom postupku tužbeni je zahtjev podnositelja (u odnosu na petero tuženika, v. t. 2.1. ove odluke), za utvrđenje njihove odgovornosti i s te osnove traženu solidarnu isplatu naknade štete, a za koju su podnositelji tvrdili da im je u odnosu na prvo i drugo tuženike nastala zbog povezanog nezakonitog rada i postupanja (propuštanja provođenja nadzora) u postupku pretvorbe i privatizacije HUTP-a Split. U odnosu na treće do peto tuženike (banke) podnositelji su tražili utvrđenje njihove (solidarne) odgovornosti za štetu i s te osnove isplatu zatražili zbog naknadno poduzetih financijskih radnji, a kojima su nastavno »prijearom oštećeni« u svom pravu vlasništva na dionicama HUTP-a Hotel Split s.p.o.

U tužbi, kasnije ponovljeno i tijekom provedenog parničnog postupka, podnositelji su zatražili donošenje privremene mjere radi osiguranja njihovog (utuženog) novčanog potraživanja; zabranom protivnicima osiguranja (prvo, drugo i četvrto tuženicima) opterećenja i otuđenja založenih nekretnina u vlasništvu podnositelja.

5.1. Prvostupanjskom odlukom Općinski građanski sud u Zagrebu odbio je tužbeni zahtjev podnositelja te odbacio tužbu Croatia banke d.d. Zagreb kao petotužene (v. t. 2.1. i 2.2. obrazloženja ove odluke). U odnosu na prvotuženu i drugotuženika prvostupanjski sud utvrdio je da u slučaju kojeg su problematizirali podnositelji i iz kojeg je proizašao prijepor razmatran u predmetnom parničnom postupku, nisu bile ispunjene pretpostavke propisane člankom 67. Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 28/13., 33/15., 82/15.,

82/16., 67/18., 130/20., 21/22., 16/23., 155/23. i 36/24.; u daljnjem tekstu: ZoSud/13) i člankom 13. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine« broj 75/93., 92/96. – članak 31. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija, 48/99., 15/00., 127/00. – vjerodostojno tumačenje, 59/01., 190/03. – službeni pročišćeni tekst, 199/03. i 79/07.).

U odnosu na treće do peto tuženike (banke) prvostupajnski sud je također utvrdio da podnositelji za utvrđenje odgovornosti (i s te osnove traženu solidarnu isplatu naknade štete) tih tuženika nisu dokazali ispunjenjem pretpostavke propisane mjerodavnim odredbama Zakona o obveznim odnosima (»Narodne novine« broj 35/05., 41/08., 125/11. – članak 9. Zakona o rokovima ispunjenja novčanih obveza, 78/15., 29/18. i 126/21.).

6. O žalbi koju su podnositelji podnijeli protiv prvostupajnske odluke odlučio je Županijski sud u Zagrebu drugostupajnskom odlukom. U cijelosti je prihvatio činjenična utvrđenja i iskazana pravna stajališta prvostupajnskog suda, uz u bitnom sljedeće obrazloženje:

»Pobijanom presudom i rješenjem ni postupkom koji je prethodio, nisu počinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP, jer presuda i rješenje imaju jasne i dostatne razloge o odlučnim činjenicama, te nemaju takvih nedostataka i proturiječnosti zbog kojih se ne bi mogli ispitati.

Također nisu počinjene niti druge bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP na koje ovaj drugostupajnski sud pazi po službenoj dužnosti (čl. 365. st. 2. ZPP).

Suprotno žalbenim navodima, nije počinjena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 8. ZPP, jer je prvostupajnski sud valjano utvrdio činjenično stanje na temelju brižljive i savjesne ocjene provedenih dokaza, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka, pri čemu je pravilno ocijenio sve dokaze relevantne za utvrđivanje odlučnih činjenica. Time što nisu poimence obrazložene sve pobrojane isprave nije bilo niti je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne odluke, jer su relevantni dokazi dovoljno ocijenjeni i obrazloženi. Također su ispravno ocijenjeni i iskazi saslušanih svjedoka.

(...)

Suprotno žalbenim navodima, prvostupajnski sud ispitao je sve činjenice i okolnosti odlučne za pravilnu primjenu materijalnog prava, te je na temelju izvedenih relevantnih dokaza i njihove ocjene pravilno utvrdio činjenično stanje potrebno za odluku. Tako je pravilno utvrđeno da na strani I-IV tuženika ne postoji odgovornost za štetu, time da ne postoji odgovornost za štetu I tuženice zbog nezakonitog rada suca, odgovornost za štetu II tuženika zbog nevršenja nadzora nad pretvorbom poduzeća HUTP Hotel Split d.o.o., niti odgovornost za štetu III i IV tuženice zbog prevare.

Žalbenim navodima kojima se osporavaju navedena utvrđenja i zaključci prvostupajnskog suda uslijed drugačije i subjektivne ocjene provedenih dokaza po tužiteljima nisu uspješno dovedeni u sumnju razlozi tog suda.

Ovaj drugostupajnski sud u cijelosti prihvaća činjenično stanje utvrđeno u pobijanoj presudi i materijalno pravo koje je primijenio prvostupajnski sud (čl. 13. Zakona o sustavu državne uprave... i čl. 206. Zakona o obveznim odnosima...), radi čega temeljem odredbe čl. 375. st. 5. ZPP ova drugostupajnska presuda ne sadrži posebno obrazloženje.

Slijedom izloženog, na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP odlučio je kao u izreci presude.

Tužba protiv V tuženice pravilno je odbačena kao u toč. I izreke pobijanog rješenja temeljem čl. 194. st. 3. ZPP, budući je utvrđeno postojanje objektivnog identiteta između parnice u predmetu prvostupajnskog suda br. P-7662/97, u kojem je tužba podnesena i parnica počela teći prije podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari.

Pravilno su odbijeni zahtjevi I i II tužitelja za izdavanjem privremenih mjera kao u toč. II i III pobijanog rješenja, jer tužitelji nisu učinili vjerojatnim postojanje svoje tražbine u smislu čl. 296. st. 1.

Ovršnog zakona (»Narodne novine« br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03., 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08).«

6.1. Odlučujući u revizijskom dijelu predmetnog parničnog postupka, Vrhovni sud osporenim odlukom također je prihvatio iskazana pravna stajališta nižestupajnskih sudova te reviziju podnositelja izrekom odbio i odbacio kako je navedeno u točkama od 2. do 2.2. obrazloženja ove odluke.

B. PRAVO NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

7. Podnositelji su tužbom podnesenom 25. rujna 2000. pokrenuli predmetni parnični postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu. O tužbi podnositelja tuženi su se očitovali: 26. listopada 2000. prvotužena, 15. studenoga 2000. drugotuženi, četvertotužena i petotužena, te 17. studenoga 2000. trećetužena.

Pripremno ročište održano je 17. studenoga 2000., nakon čega su uslijedile sljedeće postupovne radnje.

Prvo ročište za glavnu raspravu održano je 26. veljače 2001., nakon kojeg su stranke izmijenile podneske s očitovanjima.

Drugo ročište održano je 14. rujna 2001., a 28. prosinca 2001. prvostupajnski sud donio je rješenje kojim je u odnosu na tuženu OTP banku d.d. odredio (traženu) privremenu mjeru, a navedena tužena je 9. siječnja 2002. rješenje o određivanju privremene mjere osporila žalbom.

Naredna ročišta održana su: 3. lipnja 2002. (odgoda radi saslušanja stranaka), 9. srpnja 2002. (provedeno saslušanje stranaka), 21. siječnja 2002. (nije pristupio svjedok, odgoda), 31. ožujka 2002. (saslušani svjedoci), 13. lipnja 2002. (saslušani svjedoci), 27. studenoga 2003. (saslušani svjedoci) i 6. srpnja 2004. (saslušani svjedoci).

U povodu žalbe koju je tužena OTP banka podnijela protiv rješenja o privremenoj mjeri, spis predmeta je (tek) 10. rujna 2004. upućen Županijskom sudu u Zagrebu, ali je Županijski sud u Zagrebu predmet vratio prvostupajnskom sudu radi utvrđene potrebe za djelomičnom rekonstrukcijom spisa. Rješenjem Ureda predsjednika Općinskog suda u Zagrebu broj: 23 Su-1768/04 od 24. studenoga 2004. određeno je provođenje djelomične obnove (rekonstrukcije) spisa predmeta.

Podnescima od 8. prosinca 2004., 15. veljače 2005. i 3. ožujka 2005. podnositelji kao tužitelji požuruju nastavak postupka i iznose nove dokazne prijedloge.

Sljedeća ročišta održana su: 18. ožujka 2005. (saslušanje svjedoka), 8. lipnja 2005. (odgoda bez raspravljanja), 16. rujna 2005. (saslušanje svjedoka i odgoda) te 1. prosinca 2005. na kojem je i zaključena glavna rasprava.

Prvostupajnski sud je 1. prosinca 2005. donio međupresudu kojom je (samo) utvrdio odgovornost tuženih za potraživanje iz tužbe podnositelja (odgovornost za štetu), te je odlučeno da će se u odnosu na visinu zatražene (solidarne) isplate odlučiti po pravomoćnosti međupresude.

Međupresuda je dostavljena; prvotuženoj 25. srpnja 2006., punomoćniku podnositelja i petotuženoj 26. srpnja 2006., četvrtotuženoj 27. srpnja 2006., trećetuženoj 28. srpnja 2006. i drugotuženom 11. rujna 2006.

Protiv međupresude tuženi su podnijeli žalbe: četvrtotužena 4. kolovoza 2006., prvotužena 8. kolovoza 2006., trećetužena 9. kolovoza 2006., petotužena 11. kolovoza 2006. i drugotuženi 25. rujna 2006.

Na žalbe tuženika podnositelji su se (pojedinačno) očitovali podnescima od 14. prosinca 2006.

Županijskom sudu u Zagrebu radi provođenja žalbenog postupka spis predmeta upućen je 19. veljače 2007.

Rješenjem broj: LIV Gž-894/07-2 od 15. travnja 2008. Županijski sud u Zagrebu usvojio je žalbe tuženika, ukinuo međupresudu i predmet vratio prvostupanijskom sudu na ponovni postupak.

Nakon ukidnog drugostupanskog rješenja, postupak pred prvostupanijskim sudom nastavljen je pod istim brojem P-8387/2000.

Rješenjem Ureda predsjednika Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: 5 Su-532/06 od 13. svibnja 2008. spis predmeta dodijeljen je u rad drugom raspravnom sucu.

Prvo ročište (u ponovljenom postupku) održano je 12. siječnja 2008., a na njemu je provedena rekonstrukcija spisa predmeta i očitovanje stranaka.

Općinski građanski sud u Zagrebu 15. siječnja 2009. (rekonstruiran) spis predmeta upućuje Županijskom sudu u Zagrebu radi (konačnog) provođenja žalbenog postupka u dijelu koji se odnosi na doneseno rješenje o privremenoj mjeri.

Županijski sud u Zagrebu rješenjem broj: 54 Gž-440/09-2 od 4. siječnja 2011. ukida rješenje o privremenoj mjeri i predmet vraća prvostupanijskom sudu na nastavak (ponovno odlučivanje) postupka u tom dijelu.

Na ročištu održanom 14. studenoga 2011. utvrđen je prekid postupka jer je drugotuženi Hrvatski fond za privatizaciju prestao postojati, te je određeno da će se nastaviti kada pravni sljednik drugotuženog preuzme postupak.

Nastavak postupka određen je rješenjem prvostupanijskog suda broj: VIII-P-8387/00-138 od 13. lipnja 2012., Agencija za upravljanje državnom imovinom preuzela je postupak kao drugotužena.

Novim rješenjem Ureda predsjednika Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: 5 Su-532/06 od 20. veljače 2013. predmet je raspoređen u rad drugom sucu.

Nastavno rješenjem broj: 13-P-8387700-142 od 8. studenoga 2013. utvrđen je (ponovno) prekid postupka jer je Agencija za upravljanje državnom imovinom prestala postojati, a Centar za restrukturiranje i prodaju (kao pravni sljednik drugotužene) pozvan je da preuzme postupak. Podneskom od 25. studenoga 2013. navedeni se upustio u raspravljanje na strani drugotuženika.

Uslijedilo je održavanje ročišta: 3. veljače 2014. (očitanje stranaka i odgoda radi saslušanja predloženih svjedoka), 7. travnja 2014. (saslušanje podnositeljice kao tužiteljice, odgoda radi saslušanja svjedoka), 21. svibnja 2014. (saslušanje svjedoka, odbijen dokaz za provođenje grafološkog vještačenja, odgoda), 3. rujna 2014. (odgoda bez raspravljanja), 13. listopada 2014. (odgoda radi očitovanja stranaka na razmijenjene podneske) i 4. veljače 2015. na kojem ročištu je zaključena glavna rasprava.

Drugotuženi Centar za restrukturiranje i prodaju podneskom od 3. ožujka 2015. zatražio je preotvaranje glavne rasprave radi dostavljanja dopunskog dokaznog materijala, a rješenjem broj: XIII P-8387/00 od 27. ožujka 2015. usvojen je prijedlog.

Na ročištu održanom 3. travnja 2015. odbijeno je daljnje izvođenje (po drugotuženom) predloženih dokaza i donesena je prvostupanijska odluka, presuda i rješenje broj: XIII P-8387/00-170.

Podnositelji su 20. travnja 2015. protiv prvostupanijske odluke podnijeli žalbu koja je tuženima dostavljena na očitovanje u danima od 13. do 18. svibnja 2015. Odgovor na žalbu podnositelja dostavio je samo drugotuženi 26. svibnja 2015. i spis predmeta je 17. srpnja 2015. Županijskom sudu u Zagrebu upućen na provođenje žalbenog postupka.

Županijski sud u Zagrebu o žalbi podnositelja odlučio je drugostupanijskom odlukom donesenom 7. lipnja 2016., a spis predmeta vraćen je prvostupanijskom sudu 31. kolovoza 2016.

Drugostupanijska odluka punomoćniku podnositelja dostavljena je 13. rujna 2016., a podnositelji su se 13. listopada 2016. u povodu nje Vrhovnom sudu obratili revizijom.

O reviziji podnositelja drugotuženi, četvrtotužena i petotužena očitovali su se podnescima ulozanim u spis 13. prosinca 2016., te je predmet 21. prosinca 2016. upućen Vrhovnom sudu na provođenje revizijskog dijela predmetnog parničnog postupka.

Vrhovni sud je Općinskom građanskom sudu u Zagrebu 31. listopada 2019. uputio dopis broj: Rev-x 1202/2016-2 u kojem je navedeno da je trećetužena Splitska banka d.d. prestala postojati, pa je spis predmeta vraćen prvostupanijskom sudu radi postupanja sukladno članku 212. točki 4. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19., 88/22., 114/22. i 155/23.; u daljnjem tekstu: ZPP).

Rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: 13-P-8387/00-16 od 2. prosinca 2019. (po treći puta) utvrđen je prekid predmetnog parničnog postupka do utvrđenja pravnog sljednika trećetužene. Pravna sljednica trećetužene 16. prosinca 2019. preuzela je postupak te je u nastavku 10. ožujka 2020. spis predmeta vraćen Vrhovnom sudu radi odlučivanja o reviziji podnositelja.

Presudu i rješenje broj: Rev-646/2020-6 Vrhovni sud donio je 14. svibnja 2024., a osporenu odluku punomoćnik podnositelja u sudskom pretincu preuzeo je 7. lipnja 2024. čime je i okončan predmetni parnični postupak.

Ustavna tužba podnesena je preporučenom pošiljkom 6. srpnja 2024.

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

8. U ustavnoj tužbi podnositelji povrede ustavnih i konvencijskih prava iscrpno obrazlažu ponavljanjem činjeničnih žalbenih i revizijskih navoda. Prigovaraju nepotpunom i pogrešnom utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnom tumačenju i primjeni zakona. U argumentaciji koju ističu u vezi povrede prava na pravično suđenje, članak 29. stavak 1. Ustava i članak 6. stavak 1. Konvencije, podnositelji međutim prigovaraju i da je:

»... odlučujući o reviziji Vrhovni sud je odlučivao u vijeću čiji je sastav uključivao dva suca koji su u slučaju podnositelja bili uključeni u ranijim fazama postupka; jedan u svojstvu državnog odvjetnika koji je zastupao interese Republike Hrvatske kao tuženika u postupku, tj. dr. sc. Jadranko Jug kao predsjednik revizijskog vijeća, te drugi kao član vijeća, Slavko Pavković koji je bio predsjednik vijeća kada je Županijski sud u Zagrebu odlučivao o žalbi tuženika na međupresudu Općinskog suda u Zagrebu br. P-8378/00 od 1. prosinca 2005.«

Ističu i da je u konkretnom slučaju »suđenje bilo izvan razumnog roka«, dakle prigovaraju dugotrajnosti vođenja predmetnog parničnog postupka.

Predlažu usvajanje ustavne tužbe i ukidanje osporene odluke Vrhovnog suda.

IV. MJERODAVNO PRAVO

9. U konkretnom slučaju mjerodavno pravo predstavljaju odredbe članaka 71. alineja 1. i 5., te 354. stavka 2. alineje 1. ZPP-a koji je bio na snazi u relevantno vrijeme i koje glase:

»Članak 71.

(1) Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

1) ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke...;

(...)

5) ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom, (...)»

»Članak 354.

(...)

(2) Bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji:

1) ako je u donošenju presude sudjelovao sudac koji se po zakonu mora izuzeti (članak 71. stavak 1. točka 1. do 6.), odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca,

(...)»

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

A. MERITUM SPORA

10. Članak 29. stavak 1. Ustava u relevantnom dijelu glasi:

»Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično... odluči o... sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

(...)»

10.1. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je uvidom u spis predmeta Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P-8387/2000 utvrdio da je u postupku pred navedenim prvostupanjim sudom sudjelovao Jadranko Jug, kao zastupnik prvužene Republike Hrvatske u svojstvu zamjenika javnog pravobranitelja na način da je podnio pisani odgovor na tužbu 26. listopada 2000., te pristupio na pripremno ročište održano 17. studenoga 2000., kao i na ročište održano 26. veljače 2001.

Iz presude Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP), u predmetu *Mežnarić protiv Hrvatske* (br. 71615/01, presuda od 15. srpnja 2005.), u bitnome proizlazi sljedeće:

»... u ovom se predmetu radi o dvostrukoj ulozi suca u samo jednom postupku. Ta činjenica... stvorila je, po mišljenju Suda, situaciju koja može potaknuti legitimne dvojbe glede nepristranosti suca...»

Uvidom u osporenu odluku Vrhovnog suda Ustavni sud je nastavno utvrdio da je i u njezinom donošenju kao član (i predsjednik) vijeća sudjelovao sudac Jadranko Jug.

10.2. Nadalje, Ustavni sud je također uvidom u navedeni spis predmeta prvostupanjim suda utvrdio da je u postupku pred nižim sudom (Županijskim sudom u Zagrebu) u ranijoj fazi istog tog postupka pri donošenju rješenja broj: LIV Gž-894/07-2 od 15. travnja 2008., kao član (i također predsjednik) vijeća koje je ukinulo međupresudu Općinskog suda u Zagrebu donesenu 1. prosinca 2005. sudjelovao sudac Slavko Pavković.

Isti je sudac sudjelovao i kao član vijeća pri donošenju osporene odluke Vrhovnog suda broj: Rev-646/2020-6 od 14. svibnja 2024. kojom je odbijena i odbačena revizija podnositelja, a koju odluku podnositelji i osporavaju u ovom ustavnosudskom postupku.

11. Ustavni sud ističe da se u pogledu pitanja nepristranosti suda primjenjuje subjektivno i objektivno mjerilo koje je izneseno u odluci broj: U-III-3327/2013 od 7. travnja 2016. (»Narodne novine« broj 40/16.).

Subjektivno mjerilo znači ispitivanje je li sudac imao neki osobni razlog pristranosti u konkretnom predmetu ili osobnu predrasudu. U ovom predmetu Ustavni sud ocjenjuje da nema elemenata koji bi ukazivali na subjektivnu pristranost navedenih sudaca.

11.1. Međutim, objektivno mjerilo znači ispitivanje jamči li sud kao takav i njegov sastav, dovoljno sigurnosti da bi isključili svaku

opravdanu sumnju u pogledu nepristranosti suda. To je važno imati u vidu pri ispitivanju objektivne nepristranosti, jer sudovi upravo time što nastupaju kao nepristrani pridonose povjerenju javnosti.

Upravo u pogledu te objektivne nepristranosti Ustavni sud je, kao što je prethodno navedeno, utvrdio da su sudac Jadranko Jug i sudac Slavko Pavković sudjelovali u donošenju osporene odluke Vrhovnog suda kao predsjednik i član vijeća, ali i da su u istom postupku poduzimali i određene procesne radnje (kao zastupnik prvužene sudac Jadranko Jug i kao član drugostupanjim vijeća koje je odlučivalo o žalbi stranaka na međupresudu sudac Slavko Pavković) slijedom čega ih članak 71. stavak 1. točke 1. i 5. ZPP-a isključuju od obavljanja sudačke dužnosti u istom ovom predmetu.

11.2. Stoga je na temelju prethodno navedenog i prema ocjeni Ustavnog suda donošenjem osporene odluke Vrhovnog suda podnositeljima povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

12. Zbog utvrđenja povrede ustavnog prava podnositelja zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, Ustavni sud nije razmatrao eventualnu povredu drugih ustavnih prava koje su podnositelji istaknuli u ustavnoj tužbi.

12.1. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), odlučeno je kao točkama I. i II izreke.

B. PRAVO NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

13. U ustavnoj tužbi podnositelji su istakli i povredu prava na razumnu duljinu sudskog postupka zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava.

1) Mjerodavno pravo

13.1. U rješenju broj: U-IIIVs-3669/2006 i dr. od 2. ožujka 2010. (»Narodne novine« broj 34/10.) Ustavni sud opisao je razvoj pravne zaštite ustavnog prava na suđenje u razumnom roku od trenutka njegovog uvođenja u hrvatski pravni sustav, stupanjem na snagu Promjene Ustava Republike Hrvatske 9. studenoga 2000. (»Narodne novine« broj 113/00.), do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 153/09.).

13.2. Pregled pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku od 2002. do 2013. (stupanja na snagu ZoSuda/13) Ustavni sud dao je u odluci broj: U-IIIA-1031/2014 od 27. travnja 2016. (»Narodne novine« broj 50/16.).

2) Dopuštenost ustavne tužbe

14. Imajući u vidu stajališta ESLJP-a zauzeta u predmetima *Mirjana Marić protiv Hrvatske* (br. 9849/15, presuda od 30. srpnja 2020.) i *Kirinčić i dr. protiv Hrvatske* (br. 31386/17, presuda od 30. srpnja 2020.), kao i činjenicu da je ustavna tužba podnesena prije 2. travnja 2024. (v. rješenje broj: U-IIIA-2199/2024 od 8. listopada 2024., »Narodne novine« broj 131/24.) te da je postupak nerazumno dugo trajao, Ustavni sud utvrđuje da je ustavna tužba u konkretnom slučaju dopuštena te će razmotriti njezinu osnovanost.

14.1. U odluci broj: U-IIIA-7473/2022 od 27. lipnja 2023. (www.usud.hr) Ustavni sud, imajući u vidu utvrđenje ESLJP-a da zakonodavni model propisan ZoSudom/13 nije u skladu s člankom 13. Konvencije (v. t. 5. obrazloženja ove odluke), zauzeo je gledište da se korištenje dopuštenog pravnog sredstva protiv nerazumne duljine postupka prije podnošenja ustavne tužbe neće zahtijevati od podnositelja u slučaju kada Ustavni sud ocijeni da postupak u trenutku podnošenja ustavne tužbe *a priori* nerazumno dugo traje.

3) *Duljina sudskog postupka*

15. U konkretnom slučaju Ustavni sud razmatrao je postupanje nadležnih sudova od 25. rujna 2000. kada su podnositelji podnijeli tužbu Općinskom sudu u Zagrebu u predmetnom parničnom postupku pa do dana uručjenja revizijske odluke punomoćniku podnositelja 7. lipnja 2024. (razmatrano razdoblje).

15.1. Ustavni sud utvrđuje da je postupak od 25. rujna 2000. do 7. lipnja 2024. trajao dvadeset tri (23) godine, osam (8) mjeseci i dvanaest (12) dana.

4) *Složenost sudskog postupka*

16. Nadalje, Ustavni sud utvrđuje da se u konkretnom slučaju radi o složenijem predmetu, ali njegova složenost nikako ne opravdava dugo trajanje predmetnog parničnog postupka. To osobito imajući u vidu da je tijekom razmatranog razdoblja bilo i dužih zastoja u postupanju nadležnih sudova.

5) *Postupanje nadležnih sudova*

17. Tako je postupanje prvostupanskog suda u vremenu od podnošenja tužbe 25. rujna 2000. do donošenja (prve) presude (međupresude od 1. prosinca 2005.) u kojem razdoblju je (po nalogu drugostupanskog suda) bila provedena i djelomična rekonstrukcija spisa predmeta bilo nerazumno dugo. Radi uopćene potrebe rekonstrukcije dijela spisa, predmet je bio vraćen prvostupanskom sudu i dva puta iznova upućen Županijskom sudu u Zagrebu na provođenje postupka u povodu žalbe tužene izjavljene protiv rješenja o privremenoj mjeri (v. t. 7. obrazloženja ove odluke).

17.1. Nastavno i u žalbenom postupku koji je kod drugostupanskog suda vođen u povodu žalbe podnositelja izjavljene protiv (druge) meritorne presude, donesene u ponovljenom prvostupanskom postupku u smislu rješenja Županijskog suda u Zagrebu broj: LIV Gž-894/07-2 od 15. travnja 2008., spis predmeta upućen je Županijskom sudu u Zagrebu 17. srpnja 2015., dok je presudu i rješenje taj sud donio po proteku skoro godinu dana, tek 7. lipnja 2016., što je također nerazumno dugo.

17.2. U konačnici i postupak kod Vrhovnog suda za odlučivanje o reviziji podnositelja trajao je od 21. prosinca 2016. kada je tom sudu upućen spis predmeta, pa sve do 14. svibnja 2024. kada je Vrhovni sud donio osporenu presudu i rješenje broj: Rev-646/2020-6, dakle, više od tri godine.

18. Ustavni sud utvrđuje da se postupak tijekom razmatranog razdoblja od dvadeset tri (23) godine vodio pred tri instance, te da su donesene dvije prvostupanske i dvije drugostupanske odluke i na kraju revizijska osporena odluka.

Dulji zastoji razvidni su i zbog tri prekida postupka jer su neki od tuženika prestali postojati, zbog čega su se njihovi pravni sljednici trebali očitovati o uključivanju (preuzimanju) u predmetni parnični postupak.

6) *Doprinos podnositelja*

19. Ustavni sud ocjenjuje da podnositelji nisu pridonijeli duljini trajanja parničnog postupka, već su, naprotiv, u više navrata požurali prvostupanski sud na postupanje i tražili zakazivanje ročišta.

7) *Zaključak*

20. Stoga, imajući u vidu ukupno trajanje parničnog postupka (više od 23 godine) te da podnositelji nisu doprinijeli duljini trajanja postupka, Ustavni sud utvrđuje da je podnositeljima povrijeđeno

pravo da sud u razumnom roku odluči o njihovim pravima i obvezama, koje je zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

20.1. U skladu s člankom 63. stavkom 3. Ustavnog zakona, stoga je donesena odluka kao u točkama III., IV. i V. izreke.

20.2. Ustavni sud visinu naknade zbog povrede ustavnog prava podnositelja na suđenje u razumnom roku utvrdio je uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinog predmeta, uz istodobno uvažavanje ukupnih gospodarskih i socijalnih prilika u Republici Hrvatskoj.

21. Odluka o objavi temelji se na članku 29. Ustavnog zakona (točka VI. izreke).

Broj: U-III-3005/2024

Zagreb, 4. prosinca 2025.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Vijeća

Ante Galić, v. r.

61

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Frane Staničić, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Sanja Bezbradica Jelavić, Ante Galić, Biljana Kostadinov, Lovorka Kušan, Maša Marochini Zrinski, Rajko Mlinarić, Goran Selanec, Miroslav Šeparović i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenula Nikolina Vidalin iz Zagreba, koju zastupa Zvonimir Raić, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 16. prosinca 2025. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Općinski građanski sud u Zagrebu dužan je dovršiti ovršni postupak koji se vodi pred tim sudom pod brojem Ovr Ob-51/2022 u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od šest (6) mjeseci, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u »Narodnim novinama«.

III. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), podnositeljici Nikolini Vidalin iz Zagreba određuje se primjerena naknada zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), u iznosu od 1.800,00 eura.

IV. Naknada iz točke III. ove izreke isplaćuje se iz Državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositeljice Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

V. Odbija se zahtjev podnositeljice za naknadu troška ustavnosudskog postupka.

VI. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Nikolina Vidalin iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositeljica), koju zastupa Zvonimir Raić, odvjetnik u Zagrebu, podnijela je 6. veljače 2023. ustavnu tužbu smatrajući da joj je trajanjem ovršnog postupka koji se vodi pred Općinskim građanskim sudom u Zagrebu pod brojem Ovr Ob-51/2022 povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

2. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), pribavljen je spis Općinskog građanskog suda u Zagrebu (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: Ovr Ob-51/2022, te je izvršen uvid u aplikaciju e-Predmet.

II. PREGLED RADNJI U POSTUPKU

3. Podnositeljica, tada maloljetna, kao ovrhovoditeljica u ovršnom postupku, podnijela je 30. rujna 2019. sudu, na temelju ovršne isprave (presude Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P2-548/13-21 od 12. rujna 2014.) prijedlog za određivanje ovrhe na pokretninama ovršenika, a radi naplate dospjelih iznosa po osnovi uzdržavanja.

Zaključkom od 28. listopada 2019. sud je pozvao ovrhovoditeljicu na dostavu punomoći za zastupanje po odvjetniku te je podnositeljica dostavila sudu punomoć 7. studenoga 2019.

Sud je rješenjem o ovrsi broj: Ovr Ob-122/2019 od 8. studenoga 2019. odredio ovrhu na pokretninama ovršenika te je zaključkom pozvao podnositeljicu na uplatu predujma za izlazak sudskog ovršitelja. Podneskom od 25. studenoga 2019. podnositeljica je dostavila dokaz o uplaćenom predujmu.

Zaključkom od 21. siječnja 2020. sud je odredio vanjsko uređivanje radi pljenidbe pokretnina ovršenika za 21. veljače 2020. a podneskom od 8. veljače 2020. podnositeljica je dostavila dokaz o uplaćenom predujmu za sudskog ovršitelja.

Pljenidba pokretnina od 21. veljače 2020. nije provedena jer u stanu nije zatečen ovršenik te je podneskom od 21. veljače 2020. podnositeljica predložila ponovno zakazivanje pljenidbe pokretnina.

Podneskom od 20. ožujka 2020. ovršenik je dostavio punomoć za zastupanje.

Zaključkom od 29. ožujka 2021. sud je odredio vanjsko uređivanje radi pljenidbe pokretnina ovršenika za 19. travnja 2021., a podnositeljica je podneskom od 11. travnja 2021. dostavila dokaz o uplaćenom predujmu za sudskog ovršitelja.

U povodu suglasnog prijedloga punomoćnika za odgodu pljenidbe pokretnina ovršenika, pljenidba određena za 19. travnja 2021. je odgođena te ju je zaključkom od 17. kolovoza 2021. sud odredio za 30. rujna 2021.

Podneskom od 28. rujna 2021. podnositeljica je dostavila podatak o dotadašnjem iznosu dospjele tražbine.

Na vanjskom uređivanju od 30. rujna 2021. nije izvršena pljenidba pokretnina ovršenika jer je utvrđeno da u njegovom stanu nije bilo vrijednijih pokretnina.

Podneskom od 4. listopada 2021. ovršenik je iznio prigovor protiv specificiranog iznosa tražbine iz podneska podnositelja od 28. rujna 2021.

Podneskom od 7. studenoga 2021. podnositeljica je osporila utvrđenje sudskog ovršitelja da u stanu ovršenika od 30. rujna 2021. nisu nađene vrijednije pokretnine te je predložila zakazivanje novog uređivanja radi pljenidbe.

Sud je rješenjem broj: Ovr Ob-122/19-20 od 27. prosinca 2021. obustavio ovrhu.

Podnositeljica je podneskom 28. prosinca 2021. dostavila troškovnik te je podnijela žalbu protiv rješenja o obustavi ovrhe.

Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu broj: Gž Ovr Ob-31/2022-2 od 5. travnja 2022. ukinuto je rješenje suda broj: Ovr

Ob-122/19-20 od 27. prosinca 2021. o obustavi ovrhe te je predmet vraćen sudu na ponovni postupak.

Zaključkom od 1. rujna 2022. sud je odredio pljenidbu pokretnina ovršenika za 5. listopada 2022., a podnositeljica je podneskom od 5. rujna 2022. dostavila dokaz o uplaćenom predujmu za sudskog ovršitelja te specifikaciju dotadašnjeg iznosa tražbine.

Podneskom od 4. listopada 2022. ovršenik je prigovorio aktivnoj legitimaciji i iznosu specificirane tražbine podnositeljice.

Zaključkom suda od 18. siječnja 2023. podnositeljica je pozvana na očitovanje predlaže li novo sredstvo ili predmet ovrhe s obzirom na to da na vanjskom uređivanju od 30. rujna 2021. nisu nađene vrijednije pokretnine ovršenika.

Rješenjem predsjednika suda broj: Su-Gzp I-202/2022-4 od 2. veljače 2023. usvojen je zahtjev podnositeljice za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku te je određen rok od tri mjeseca u kojem je sudac dužan donijeti odluku.

Podneskom od 26. veljače 2023. podnositeljica je predložila sudu promijeniti predmet i sredstvo ovrhe te odrediti ovrhu na suvlasničkom dijelu nekretnine ovršenika.

Zaključkom od 8. ožujka 2023. sud je pozvao podnositeljicu želi li, s obzirom na to da je u međuvremenu postala punoljetna, nastaviti predmetni ovršni postupak.

Podnescima od 20. ožujka 2023. i 14. travnja 2023. podnositeljica je navela da ostaje kod prijedloga za promjenu predmeta i sredstva ovrhe, a podneskom od 7. travnja 2023. dostavila je urednu punomoć za zastupanje.

Zaključkom od 21. lipnja 2023. sud je pozvao podnositeljicu na dostavu zemljišnoknjižnog izvotka za nekretninu te je podneskom od 23. lipnja 2023. podnositeljica udovoljila zaključku suda.

Zaključkom od 6. rujna 2023. sud je pozvao podnositeljicu na očitovanje ostaje li pri prijedlogu za ovrhu na pokretninama ovršenika, a podneskom od 8. rujna 2023. podnositeljica se očitovala da ostaje kod prijedloga za provedbu ovrhe na pokretninama ovršenika te je predložila zakazati njihovu pljenidbu.

Sud je rješenjem o ovrsi broj: Ovr Ob-51/22-42 od 14. rujna 2023. odredio ovrhu na nekretnini ovršenika.

Podneskom od 19. rujna 2023. podnositeljica je predložila spojiti predmetnu provedbu ovrhe s provedbom ovrhe koja se vodi pred Općinskim sudom u Zadru pod brojem Ovr-821/2019, zbog iste tražbine i na istom suvlasničkom dijelu nekretnine ovršenika.

Podneskom od 27. rujna 2023. ovršenik je obavijestio sud da je suvlasnički dio nekretnine ovršenika na kojoj je određena predmetna ovrha prodan u ovršnom postupku koji se vodi pred Općinskim sudom u Zadru pod brojem Ovr-821/2019, a podneskom od 6. listopada 2023. predložio je obustavu predmetne ovrhe.

Ovršenik je 6. listopada 2023. podnio žalbu protiv rješenja o ovrsi broj: Ovr Ob-51/22-42 od 14. rujna 2023., a podneskom od 12. listopada 2023. dostavio je zaključak Općinskog suda u Zadru broj: Ovr-821/2019-87 od 9. listopada 2023. (kojim je suvlasnički dio nekretnine ovršenika predan kupcu na temelju rješenja o dosudi nekretnine).

Zaključkom od 12. siječnja 2024. sud je pozvao podnositeljicu očitovati se na žalbu ovršenika te je rješenjem od 15. siječnja 2024. pozvao ovršenika platiti sudsku pristojbu na podnesenu žalbu.

Podneskom od 22. siječnja 2024. podnositeljica se očitovala na žalbu ovršenika te ju je predložila odbiti, a podneskom od 22. siječnja 2024. podnositeljica je dostavila specifikaciju dotadašnjih procesnih troškova.

Ovršenik je 31. siječnja 2024. podnio prigovor protiv rješenja o plaćanju sudske pristojbe na žalbu.

Podneskom od 3. travnja 2024. ovršenik je obavijestio sud da je njegov suvlasnički dio nekretnine u ovršnom postupku koji se vodi pred Općinskim sudom u Zadru pod brojem Ovr-821/2019 prodan i predan kupcu te da je podnositeljica u tom ovršnom postupku namirena u iznosu od 11.281,44 eura, kao i da ovršenik nema podobnih pokretnina za pljenidbu, zbog čega predlaže obustavu ovrhe.

Sud je zaključkom od 9. travnja 2024. pozvao podnositeljicu očitovati se na podnesak ovršenika od 3. travnja 2024. te je podnositeljica podneskom od 17. travnja 2024. predložila nastaviti ovrhu na pokretninama ovršenika.

Zaključkom od 3. lipnja 2024. sud je pozvao podnositeljicu da dostavi obračun tražbine te je podnositeljica podneskom od 17. lipnja 2024. udovoljila zaključku suda.

Zaključkom od 29. srpnja 2024. sud je pozvao ovršenika očitovati se na podnesak podnositeljice od 17. lipnja 2024. Podneskom od 11. kolovoza 2024. ovršenik je naveo da je potraživanje podnositeljice u cijelosti naplaćeno u ovršnom postupku pred Općinskim sudom u Zadru pod brojem Ovr-821/2019 te je predložio obustavu predmetne ovrhe.

Rješenjem suda broj: Ovr Ob-51/2022-62 od 24. rujna 2024. obustavljena je predmetna ovrha na nekretninama ovršenika.

Podneskom od 29. rujna 2024. podnositeljica je izjavila da se odriče prava na žalbu protiv rješenja suda broj: Ovr Ob-51/2022-62 od 24. rujna 2024. te je predložila obvezati ovršenika na naknadu troškova postupka.

Podneskom od 12. studenoga 2024. ovršenik je predložio sudu iskazati potvrdu pravomoćnosti na rješenje suda broj: Ovr Ob-51/2022-62 od 24. rujna 2024., a podneskom od 22. studenoga 2024. naveo je da se protivi zatraženom iznosu naknade troškova postupka.

Na prijedlog treće osobe (kupca nekretnine) od 19. siječnja 2025., sud donosi rješenje o brisanju zabilježbe ovrhe u zemljišnim knjigama.

Zaključkom od 31. srpnja 2025. sud je pozvao podnositeljicu na očitovanje ostaje li pri prijedlogu za ovrhu na pokretninama s obzirom na to da pri posljednjoj pljenidbi kod ovršenika nisu nađene vrijednije pokretne.

Podneskom od 18. kolovoza 2025. podnositeljica je navela da ostaje kod prijedloga za provedbu ovrhe na pokretninama ovršenika.

Zaključkom suda od 26. kolovoza 2025. podnositeljica je pozvala na očitovanje predlaže li novo sredstvo ili predmet ovrhe.

Podneskom od 1. rujna 2025. podnositeljica je navela da ostaje kod prijedloga za provedbu ovrhe na pokretninama ovršenika.

Zaključkom od 30. rujna 2025. sud je odredio pljenidbu pokretnina ovršenika za 17. listopada 2025.

Do donošenja odluke Ustavnog suda u ovom ustavnosudskom predmetu nije dovršen ovršni postupak.

III. MJERODAVNO PRAVO

4. U glavi VI. (članci 63. – 70.) Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 28/13., 33/15., 82/15., 67/18. i 21/22.) pod nazivom »Zaštita prava na suđenje u razumnom roku« propisan je model zaštite prava na suđenje u razumnom roku.

Pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku izmijenjena su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 36/24.).

IV. DOPUŠTENOST USTAVNE TUŽBE

5. Imajući u vidu stajališta Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) zauzeta u predmetima Mirjana Marić protiv Hrvatske (br. 9849/15, presuda od 30. srpnja 2020.) i Kirinčić i dr. protiv Hrvatske (br. 31386/17, presuda od 30. srpnja 2020.), kao i činjenicu da je ustavna tužba podnesena prije 2. travnja 2024. (v. rješenje broj: U-III-A-2199/2024 od 8. listopada 2024., »Narodne novine« broj 131/24.) te da je postupak nerazumno dugo trajao, a radi se o ovršnom postupku radi uzdržavanja, Ustavni sud utvrđuje da je ustavna tužba u konkretnom slučaju dopuštena te će razmotriti njezinu osnovanost.

5.1. U odluci broj: U-III-A-7473/2022 od 27. lipnja 2023. (www.usud.hr) Ustavni sud, imajući u vidu utvrđenje ESLJP-a da zakonodavni model propisan ZoSudom/13 nije u skladu s člankom 13. Konvencije (v. t. 5. obrazloženja ove odluke), zauzeo je gledište da se korištenje dopuštenog pravnog sredstva protiv nerazumne duljine postupka prije podnošenja ustavne tužbe neće zahtijevati od podnositelja u slučaju kada Ustavni sud ocijeni da postupak u trenutku podnošenja ustavne tužbe a priori nerazumno dugo traje.

V. OSNOVANOST USTAVNE TUŽBE

6. Ustavni sud ponavlja da se razumnost duljine postupka uvijek mora procjenjivati u svjetlu okolnosti konkretnog slučaja prema sljedećim kriterijima: složenost predmeta, ponašanje podnositelja i mjerodavnih tijela, te važnost predmeta postupka za podnositelja.

U konkretnom slučaju, Ustavni sud razmatra postupanje nadležnih sudova i podnositelja (razmatrano razdoblje) od 8. studenoga 2019., kada je doneseno rješenje o ovrsi, do dana donošenja ove odluke (16. prosinca 2025.).

1) Duljina sudskog postupka

7. Predmetni ovršni postupak pokrenula je podnositeljica prijedlogom za ovrhu 30. rujna 2019. U trenutku odlučivanja o ovoj ustavnoj tužbi ovršni postupak nije okončan te se i nadalje vodi ovrha na pokretninama ovršenika.

Ustavni sud utvrđuje da ovršni postupak u razmatranom razdoblju od 8. studenoga 2019. do 16. prosinca 2025. traje šest (6) godina, jedan (1) mjesec i osam (8) dana.

2) Složenost sudskog predmeta

8. Ustavni sud ocjenjuje da se u konkretnom slučaju ne radi o složenom postupku.

3) Postupanje nadležnih sudova

9. Postupak se u razmatranom razdoblju vodio pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudom, i to na pokretninama i nekretninama ovršenika. U trenutku odlučivanja o ustavnoj tužbi u tijeku je postupak u povodu ovrhe na pokretninama ovršenika.

U ovršnom postupku sud je bezuspješno, u dva navrata, pokušao popisati pokretne ovršenika.

Uzimajući u obzir duljinu trajanja ovršnog postupka od šest (6) godina i da postupak nije pravomoćno okončan, Ustavni sud ocjenjuje da sudovi nisu postupali učinkovito, posebno imajući u vidu da se radi o ovršnom postupku (i to radi naplate dospjelih iznosa po osnovi uzdržavanja) koji je hitan.

4) Ponašanje podnositelja ustavne tužbe

10. Ustavni sud utvrđuje da podnositeljica u razmatranom razdoblju nije pridonijela duljini trajanja ovršnog postupka.

VI. OCJENA USTAVNOG SUDA

11. Ustavni sud utvrđuje da ovršni postupak u razmatranom razdoblju traje šest (6) godina i još uvijek nije okončan.

Imajući stoga u vidu duljinu trajanja ovršnog postupka, kao i okolnost da je postupak i dalje u tijeku pred prvostupanjskim sudom, Ustavni sud ocjenjuje da je podnositeljici povrijeđeno pravo da sud u razumnom roku odluči o njezinim pravima i obvezama, a koje je zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Izreka odluke i nalog predsjedniku nadležnog suda

12. Utvrdivši da je ustavna tužba osnovana, u smislu članka 63. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona donesena je odluka kao u točkama I. i II. izreke.

Na temelju članka 31. stavaka 4. i 5. Ustavnog zakona određuje se da je predsjednica prvostupanjskog suda dužna dostaviti Ustavnom sudu pisanu obavijest o datumima donošenja i otpreme odluke u roku od osam (8) dana od dana njezine otpreme, a naj-

kasnije osam (8) dana od isteka roka određenog u točki II. izreke ove odluke.

13. U skladu s člankom 63. stavkom 3. Ustavnog zakona donesena je odluka kao u točkama III. i IV. izreke.

Ustavni sud utvrđuje visinu naknade zbog povrede ustavnog prava na suđenje u razumnom roku uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinog predmeta, uz istodobno uvažavanje ukupnih gospodarskih i socijalnih prilika u Republici Hrvatskoj.

14. U predmetima broj: U-III-A-7540/2022 i U-III-A-2213/2023 od 7. listopada 2025. (www.usud.hr) Ustavni sud je obrazložio razloge za odbijanje zahtjeva za naknadu troška ustavnosudskog postupka u povodu ustavne tužbe podnesene na temelju članka 63. Ustavnog zakona zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku. U konkretnom slučaju Ustavni sud nije našao razloge za drugačiju odluku, zbog čega je odlučeno kao u točki V. izreke.

15. Odluka o objavi temelji se na članku 29. Ustavnog zakona (točka VI. izreke).

Broj: U-III-A-704/2023

Zagreb, 16. prosinca 2025.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik

dr. sc. Frane Staničić, v. r.

NARODNE NOVINE

 SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

Glavna urednica: Zdenka Pogarčić

10 000 Zagreb, Trg sv. Marka 2, telefon: (01) 4569-244

NAKLADNIK: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Predsjednik Uprave: Alen Gerek

Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Direktor: Ostap Graljuk

Izvršna urednica: Gordana Mihelja – telefon: (01) 6652-855

TISAK I OTPREMA NOVINA: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 13, telefon: (01) 6502-759, telefon/telefaks: (01) 6502-887.

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se u roku od 20 dana.

Poštarina plaćena u pošti 10000 Zagreb.

Novine izlaze jedanput tjedno i po potrebi.

Internetsko izdanje – www.nn.hr

PRIMANJE OGLASA I PRETPLATA: Narodne novine d.d. – Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Primanje oglasa: telefon: (01) 6652-870, telefaks: (01) 6652-871, e-adresa: oglasi@nn.hr. Cjenik objave oglasa dostupan je na www.nn.hr.

MALI OGLASNIK – oglasi za poništenje isprava: telefon: (01) 6652-888, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: oglasi.gradjana@nn.hr.

Oglasi za Mali oglasnik plaćaju se osobno u maloprodajama Narodnih novina d.d. ili uplatom na žiroračun (upute dostupne na www.nn.hr).

Pretplata i prodaja novina: telefon: (01) 6652-869, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: e-pretplata@nn.hr. Pretplata za 2026. godinu iznosi 376,00 EUR, bez PDV-a, za inozemne pretplatnike iz Europe 860,00 EUR, bez PDV-a, a izvan Europe 1.070,00 USD, bez PDV-a. Pretplatnicima koji se pretplate tijekom godine ne možemo osigurati primitak svih prethodno izašlih brojeva.

O promjeni adrese pretplatnik treba poslati obavijest u roku od 8 dana.

Žiroračun kod Privredne banke Zagreb: IBAN: HR3623400091500243194/ SWIFT: HPBZHR2X. Cijena ovog broja je 7,00 EUR.

Nika Bačić Selanec, Melita Carević, Tamara Čapeta, Iris Goldner Lang, Antonija Ivančan, Filip Kuhta, Mislav Mataija, Tamara Perišin, Davor Petrić, Luka Petrović, Siniša Rodin, Goran Selanec, Snježana Vasiljević

PRAVO UNUTARNJEG TRŽIŠTA EUROPSKE UNIJE

Recenzenti:

Jasminka Pecotić Kaufman i Tunjica Petrašević

Pregled sadržaja

- I. Unutarnje tržište – osnovni pojmovi i uloga Suda Europske unije – Tamara Čapeta i Siniša Rodin
- II. Sloboda kretanja roba – Tamara Perišin i Luka Petrović
- III. Sloboda kretanja radnika – Iris Goldner Lang
- IV. Građanstvo Europske unije – Nika Bačić Selanec
- V. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga – Davor Petrić
- VI. Sloboda kretanja kapitala – Melita Carević i Mislav Mataija
- VII. Pravo tržišnog natjecanja i pravo državnih potpora u Europskoj uniji – Melita Carević
- VIII. Javna nabava u Europskoj uniji – Filip Kuhta
- IX. Odnos tržišnih sloboda i temeljnih prava – Snježana Vasiljević
- X. Jedinstveno digitalno tržište – Antonija Ivančan
- XI. Uloga Ustavnog suda u provedbi prava Europske unije u okviru pravnog poretka Republike Hrvatske – Goran Selanec

▣ Pravna biblioteka ▣ Europsko pravo ▣ listopad 2021. ▣ meki uvez ▣

Cijena: 32,25 EUR

Oznaka: 811-477

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

Petar Klarić, Martin Vedriš

GRAĐANSKO PRAVO

Opći dio, stvarno pravo, obvezno i nasljedno pravo

XV. izmijenjeno i dopunjeno izdanje

PREDGOVOR PETNAESTOM IZDANJU

U desetak godina koliko je prošlo od četrnaestog izdanja nastupile su daljnje značajne promjene u zakonodavstvu na području građanskog prava, ponajviše u materiji obveznog prava, koje su učinile nužnim pripremu novoga izmijenjenog i dopunjenog izdanja.

Zagreb, svibanj 2025.

Prof. dr. sc. Petar Klarić

▣ Pravna biblioteka ▣ 840 str. ▣ lipanj 2025. ▣ tvrdi uvez

Cijena: 51,00 EUR

Oznaka: 811-583

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.